ZAKON

O ŠOLSKI INŠPEKCIJI (ZSOLI-2)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina)

Ta zakon ureja pristojnosti Inšpektorata Republike Slovenije za šolstvo (v nadaljnjem besedilu: šolska inšpekcija), področja inšpekcijskega nadzora, območne enote šolske inšpekcije, pogoje za glavno inšpektorico oziroma inšpektorja (v nadaljnjem besedilu: glavni inšpektor), pogoje za šolsko inšpektorico oziroma inšpektorja (v nadaljnjem besedilu: inšpektor), pooblastila inšpektorjev, postopek inšpekcijskega nadzora, postopek načrtnega spremljanja, inšpekcijske ukrepe in druga vprašanja, povezana z delom šolske inšpekcije.

2. člen

(pristojnosti šolske inšpekcije)

(1) Šolska inšpekcija opravlja načrtno spremljanje vrtcev, osnovnih šol, glasbenih šol, nižjih in srednjih poklicnih šol, srednjih tehniških in strokovnih šol, gimnazij, zavodov za vzgojo in izobraževanje in usposabljanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ter domov za učence in dijaških domov (v nadaljnjem besedilu: zavezanec), pri čemer preverja in celostno spremlja skladnost organizacije in izvajanja dejavnosti vzgoje in izobraževanja pri posameznem zavezancu s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja.

(2) Šolska inšpekcija opravlja inšpekcijski nadzor nad izvajanjem zakonov, drugih predpisov in notranjih aktov zavezanca, ki urejajo organizacijo in opravljanje dejavnosti vzgoje in izobraževanja (v nadaljnjem besedilu: predpisi s področja vzgoje in izobraževanja), ki jo izvajajo zavezanci iz prejšnjega odstavka tega člena in organizacije za izobraževanje odraslih, zasebniki, ki izobražujejo po javnoveljavnih programih in programih s pridobljeno javno veljavnostjo ter fizične osebe zasebnega prava, ki izvajajo dejavnost varstva predšolskih otrok.

(3) Šolska inšpekcija opravlja inšpekcijski nadzor tudi nad izvajanjem drugih zakonov in predpisov, če ti tako določajo.

3. člen

(uporaba zakona)

Če ni s tem zakonom določeno drugače, se za načrtno spremljanje zavezanca, inšpekcijski nadzor in za inšpektorje uporabljajo zakon, ki ureja inšpekcijski nadzor, zakon, ki ureja prekrške, in zakon, ki ureja splošni upravni postopek.

4. člen

(sodelovanje z javnostjo in drugimi organi)

(1) Šolska inšpekcija na področjih iz svoje pristojnosti pri delu sodeluje z državnimi organi, organi samoupravne lokalne skupnosti in drugimi javnimi ter zasebnimi subjekti, s strokovnjaki in strokovnimi ter interesnimi združenji.

(2) Državni organi in javni zavodi, ki delujejo na področju vzgoje in izobraževanja, nudijo šolski inšpekciji v zadevah, ki jih obravnava, pomoč v okviru svojih pristojnosti. Na zaprosilo inšpektorja se morajo odzvati najpozneje v 30 dneh.

II. ORGANIZACIJA

5. člen

(glavni inšpektor)

(1) Šolsko inšpekcijo vodi glavni inšpektor.

(2) Za glavnega inšpektorja je lahko imenovan, kdor ima najmanj izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, in je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 8. raven slovenskega ogrodja kvalifikacij, deset let pedagoških delovnih izkušenj v vzgoji in izobraževanju ter opravljen strokovni izpit za inšpektorja.

6. člen

(inšpektorji)

(1) Načrtno spremljanje zavezanca in inšpekcijski nadzor samostojno opravlja inšpektor.

(2) Inšpektor je lahko, kdor ima najmanj izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, in je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 8. raven slovenskega ogrodja kvalifikacij, sedem let delovnih izkušenj na pedagoškem, svetovalnem, razvojno-raziskovalnem ali upravnem področju vzgoje in izobraževanja ter opravljen strokovni izpit za inšpektorja.

7. člen

(notranja organiziranost)

(1) Šolska inšpekcija izvaja naloge iz 2. člena tega zakona na celotnem območju Republike Slovenije.

(2) Šolska inšpekcija ima sedež v Ljubljani.

(3) Za opravljanje nalog na delu delovnega področja šolske inšpekcije iz 2. člena tega zakona, ali za opravljanje posameznih nalog, ali z namenom izboljšanja dostopnosti organa, se lahko

oblikujejo tudi območne enote šolske inšpekcije, kar se določi s sistemizacijo. Območne enote vodijo inšpektorji, ki jih pooblasti glavni inšpektor.

8. člen

(letni program dela)

(1) Šolska inšpekcija ima letni program dela, v katerem se določijo:

1. smernice za delovanje šolske inšpekcije in oblikovanje prednostnih kriterijev dela;

2. prednostna področja načrtnega spremljanja zavezancev;

3. prednostna področja inšpekcijskih nadzorov;

4. smernice za vodenje prekrškovnih postopkov;

5. oblike medinstitucionalnega in mednarodnega sodelovanja;

6. izobraževanja za inšpektorje;

7. druge vsebine, ki vplivajo na opravljanje nalog šolske inšpekcije, in zagotavljanje ustreznih pogojev dela za zaposlene v šolski inšpekciji.

(2) Letni program dela v soglasju z ministrom, pristojnim za vzgojo in izobraževanje (v nadaljnjem besedilu: minister), sprejme glavni inšpektor najpozneje do konca tekočega koledarskega leta za naslednje koledarsko leto. Glavni inšpektor je odgovoren za organizacijo in izvedbo letnega programa dela.

9. člen

(letno poročilo)

(1) Glavni inšpektor poroča ministru o delu šolske inšpekcije najmanj enkrat na leto. Poročilo pripravi najpozneje do 30. aprila za minulo koledarsko leto.

(2) Letno poročilo vsebuje:

– oceno načrtnega spremljanja zavezancev po vrsti zavezanca;

– podatke o številu opravljenih inšpekcijskih nadzorov po vrsti zavezanca;

– podatke o ugotovljenih kršitvah in izrečenih ukrepih po vrsti zavezancev;

– oceno realizacije letnega programa dela šolske inšpekcije;

– splošno oceno stanja skladnosti izvajanja dejavnosti vzgoje in izobraževanja z zakonodajo.

10. člen

(tajnost)

(1) Vsi zaposleni v šolski inšpekciji morajo varovati poslovno skrivnost in drugo tajnost, s katero se seznanijo pri svojem delu, ter tajnost vira pobude, prijave in drugih informacij, na podlagi katerih se izvaja inšpekcijski nadzor. Dolžnost varovanja tajnosti in tajnosti vira prijave velja tudi po prenehanju delovnega razmerja.

(2) Če zaposleni na šolski inšpekciji prekrši določbo o varovanju tajnosti v skladu s tem členom, se to šteje za hujšo kršitev obveznosti iz delovnega razmerja.

(3) Dolžnost varovanja tajnosti iz tega člena velja tudi za izvedence, imenovane v skladu s tem zakonom.

III. NAČRTNO SPREMLJANJE ZAVEZANCA

11. člen

(načrtno spremljanje zavezanca)

(1) Načrtno spremljanje zavezanca v skladu s tem zakonom, se izvaja z namenom preverjanja in spremljanja skladnosti organizacije in izvajanja dejavnosti vzgoje in izobraževanja s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja ter vzpostavitve zakonitega delovanja zavezanca, s čimer se zagotavlja kakovost delovanja zavezancev iz 2. člena tega zakona.

(2) V načrtno spremljanje so vključeni vsi zavezanci iz prvega odstavka 2. člena tega zakona. Pri čemer je posamezni zavezanec v načrtno spremljanje vključen vsaj vsako peto leto.

(3) V letnem programu dela inšpektorata se določijo prednostna področja načrtnega spremljanja in skupine zavezancev iz prvega odstavka 2. člena tega zakona, ki jih inšpektorji spremljajo v posameznem koledarskem letu. Seznam zavezancev iz posameznih skupin zavezancev določi glavni inšpektor, upoštevaje dejavnike tveganja iz četrtega odstavka tega člena.

(4) Prednostna področja načrtnega spremljanja ter seznam zavezancev za načrtno spremljanje v posameznem koledarskem letu, se izbirajo glede na analize dejavnikov tveganja, ki jih opravi šolska inšpekcija. Med dejavnike tveganja spadajo pobude z zaznanimi domnevnimi kršitvami predpisov iz pristojnosti šolske inšpekcije, število pobud z domnevnimi kršitvami zoper istega zavezanca, sprememba vodstva zavezanca, spremembe internih aktov zavezanca s področja nadzora šolske inšpekcije, obvestila, sporočila in javne objave, ki lahko predstavljajo informacije o domnevnih kršitvah zavezancev s področja vzgoje in izobraževanja, informacije, pridobljene s strani drugih organov, lahko tudi obsežnejša sprememba predpisov s področja vzgoje in izobraževanja, če je z oceno tveganja zaznana povečana neskladnost delovanja zavezancev z novo zakonodajo. Vsebine načrtnega spremljanja zavezanca v posameznem koledarskem letu, lahko predlaga tudi minister.

12. člen

(postopek načrtnega spremljanja zavezanca)

(1) Načrtno spremljanje zavezanca vključuje pregled delovanja posameznega zavezanca, spremljanje izvajanja aktivnosti zavezanca, ki so namenjene njegovemu izboljšanemu delovanju in

odpravi morebitnih nepravilnosti, pripravo poročila o delovanju zavezanca in seznanjanje javnosti z ugotovitvami, pripravo skupnega poročila o načrtnem spremljanju vseh zavezancev v posameznem koledarskem letu s seznanjanjem javnosti z ugotovitvami ter s priporočili za izboljšave.

(2) Inšpektor ima pri opravljanju nalog načrtnega spremljanja zavezanca enaka pooblastila kot pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora.

(3) Inšpektor načrtno spremljanje izvaja neposredno pri zavezancu, telefonsko, pisno, po videopovezavi oziroma drugače in na podlagi predložene dokumentacije.

(4) Pri pregledu delovanja zavezanca inšpektor:

- predstavi zavezancu vsebine prednostnega področja načrtnega spremljanja, ki se bo izvajalo pri zavezancu;
- opravi razgovor z zavezancem in drugimi sodelujočimi v pregledu glede poznavanja in razumevanja veljavnih predpisov ter njihovi dejanski rabi v praksi zavezanca,
- preveri skladnost delovanja zavezanca z veljavnimi predpisi in preveri morebitne nepravilnosti in pomanjkljivosti;
- preveri primere dobre prakse in drugih izboljšav pri zavezancu;
- poda zavezancu usmeritve glede načrtovanja in izvedbe aktivnosti, ki so namenjene izboljšanemu delovanju zavezanca in odpravi morebitnih nepravilnosti.

(5) Inšpektor o pregledu pri zavezancu sestavi zapis, v katerem zapiše ugotovitve dejanskega stanja in druge ugotovitve v skladu s prejšnjim odstavkom. V zvezi z ugotovitvami poda zavezancu usmeritve za načrtovanje in izvedbo aktivnosti, ki so namenjene njegovemu izboljšanemu delovanju in organizaciji ter odpravi morebitnih nepravilnosti, če so bile le-te ugotovljene pri pregledu. Pri tem lahko priporoči sodelovanje ali pomoč drugih javnih zavodov, ki delujejo na področju vzgoje in izobraževanja, ali ministrstva, pristojnega za vzgojo in izobraževanje.

(6) V postopku načrtnega spremljanja inšpektor za ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti ne izreka inšpekcijskih ukrepov v skladu s tem zakonom.

(7) Za načrtovanje in izvedbo aktivnosti iz petega odstavka tega člena, zavezanec pripravi načrt. Med pripravo in izvajanjem načrta inšpektor spremlja aktivnosti zavezanca.

(8) Ob zaključku vseh aktivnosti iz načrta, zavezanec inšpektorju poroča in izkaže aktivnosti, s katerimi je izboljšal svojo organizacijo in delovanje ter odpravil ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti.

(9) Načrtno spremljanje posameznega zavezanca se zaključi najkasneje do konca koledarskega leta v katerem je začeto, razen priprave poročila o delovanju zavezanca in skupnega poročila.

13. člen

(poročilo o delovanju zavezanca)

(1) O načrtnem spremljanju zavezancev pripravi inšpektor do konca februarja poročilo za prejšnje koledarsko leto.

(2) Poročilo vsebuje ugotovitve in oceno inšpektorja glede:

1. napredka zavezanca na vsebinah prioritetnega področja načrtne spremljave, od uvedbe do zaključka načrtnega spremljanja;

2. primerov dobre prakse ali drugih izboljšav ter kratek opis izvedenih aktivnosti zavezanca za izboljšanje svojega delovanja in organizacije;

3. navedbo ugotovljenih nepravilnosti ali pomanjkljivosti ter kratek opis izvedenih aktivnosti zavezanca za njihovo odpravo ali navedbo opustitve aktivnosti za odpravo nepravilnosti;

4. stanja skladnosti organizacije in delovanja zavezanca z veljavnimi predpisi ob zaključku načrtnega spremljanja zavezanca.

(3) Inšpektor osnutek poročila posreduje zavezancu in ga pozove, da se v roku, ki ni krajši od osmih delovnih dni, pisno opredeli do ugotovitev v poročilu. Če se zavezanec v roku ne opredeli do ugotovitev v poročilu, se šteje, da nanje nima pripomb. Če je zavezanec podal pripombe, se na kratko povzame njihova vsebina in vpiše v poročilo kot pripombe zavezanca.

(4) Poročilo se objavi na spletni strani šolske inšpekcije.

14. člen

(skupno poročilo načrtnega spremljanja zavezanca)

(1) Ob zaključku načrtnega spremljanja zavezancev v posameznem koledarskem letu, glavni inšpektor na podlagi posameznih poročil iz prejšnjega člena pripravi do konca aprila skupno poročilo za prejšnje koledarsko leto.

(2) Skupno poročilo vsebuje ugotovitve in oceno načrtnega spremljanja prioritetnih področij, navedbe primerov dobre prakse in drugih izboljšav v delovanju zavezancev, najpogosteje zaznane nepravilnosti ali pomanjkljivosti glede na predpise, oceno stanja razumljivosti in uporabnosti posameznih predpisov, ki so bili vključeni v načrtno spremljanje zavezancev ter splošna priporočila za izboljšave delovanja sistema vzgoje in izobraževanja.

(3) Skupno poročilo se posreduje ministrstvu, pristojno za vzgojo in izobraževanje, in se objavi na spletni strani šolske inšpekcije.

IV. INŠPEKCIJSKI NADZOR

15. člen

(pooblastila inšpektorja)

(1) Inšpektor ima pravico prisostvovati pri izvajanju vzgojno-izobraževalnega in drugega organiziranega dela z otroki, učenci, vajenci, dijaki in udeleženci izobraževanja odraslih (v nadaljnjem besedilu: udeleženci vzgoje in izobraževanja), ki jih zavezanec organizira oziroma izvaja. O tem predhodno seznani ravnatelja.

(2) Inšpektor ima pravico opraviti pogovore ali izvede anketne vprašalnike z zaposlenimi pri zavezancu ali z udeleženci vzgoje in izobraževanja. Pogovor z udeleženci vzgoje in izobraževanja opravi inšpektor v navzočnosti odgovorne osebe zavezanca ali druge od nje pooblaščene osebe.

(3) Inšpektor ima pravico zaslišati zaposlene pri zavezancu ali udeležence vzgoje in izobraževanja. Če je udeleženec vzgoje in izobraževanja mladoletna oseba, ga inšpektor zasliši v prisotnosti staršev ali skrbnika, če je otrok postavljen pod skrbništvo, ali na podlagi pisnega soglasja staršev ali skrbnika.

(4) Inšpektor ima pravico pregledati prostore zavezanca in predpisano dokumentacijo ter opraviti druga dejanja za ugotovitev dejanskega stanja v okviru inšpekcijskega nadzora.

16. člen

(zavezanec in pobudnik)

Med načrtnim spremljanjem zavezanca in v inšpekcijskem nadzoru ima položaj stranke zavezanec. Vlagateljica oziroma vlagatelj pobude, prijave, obvestila ali sporočila (v nadaljnjem besedilu: pobudnik) ni stranka v postopku.

17. člen

(oviranje dela inšpektorja)

(1) Zavezanec ali pri njem zaposlena oseba ovira opravljanje nalog inšpektorja med načrtnim spremljanjem zavezanca in v inšpekcijskem nadzoru, če inšpektorju ne dovoli:

– prisostvovati pri izvajanju vzgojno-izobraževalnega in drugega organiziranega dela z udeleženci vzgoje in izobraževanja;

– izvajati pogovorov z zaposlenimi pri zavezancu ali z udeleženci vzgoje in izobraževanja;

– zaslišati zaposlenih pri zavezancu ali udeležencev vzgoje in izobraževanja;

– pregledati prostorov zavezanca in predpisane dokumentacije ter

– opravljati drugih potrebnih dejanj za ugotovitev dejanskega stanja med načrtnim spremljanjem zavezanca in v inšpekcijskem nadzoru.

(2) Če zavezanec ali pri njem zaposlena oseba ovira delo inšpektorja na načine, ki jih določa prejšnji odstavek, inšpektor s sklepom prepove zavezancu ali pri njem zaposleni osebi prisostvovati dejanjem med načrtnim spremljanjem zavezanca ali v inšpekcijskem nadzoru.

(3) Zoper sklep iz prejšnjega odstavka je dovoljena pritožba v osmih dneh od vročitve sklepa. Pritožba se vloži na enak način in na isti organ kot pritožba zoper odločbo inšpektorja. Pritožba zoper sklep ne zadrži njegove izvršitve.

18. člen

(inšpekcijski nadzor)

(1) Inšpekcijski nadzor se uvede z namenom vzpostavitve zakonitega delovanja zavezanca.

(2) Inšpekcijski nadzor se lahko uvede na podlagi prejete pobude, prijave, obvestila, sporočila, izrednega dogodka (v nadaljevanju: pobuda) ali na podlagi ocene tveganja, ki jo opravi glavni inšpektor. Pri obravnavi pobud se upoštevajo konkretizacija zadeve, postopnost reševanja zadeve pri zavezancu, obstoj kršitve v trenutku vložitve pobude in možnost ukrepanja inšpektorja v skladu s tem zakonom, zakonom, ki ureja inšpekcijski nadzor, ali drugimi zakoni, za nadzor katerih je pristojna šolska inšpekcija. Vsako prejeto pisanje se vsebinsko pregleda z namenom ugotavljanja obstoja tveganj za kršitve predpisov iz pristojnosti šolske inšpekcije.

(3) Šolska inšpekcija prednostno obravnava zadeve, ki so z letnim programom dela določene kot prednostna področja inšpekcijskih nadzorov.

(4) Če je dejansko stanje mogoče v celoti ugotoviti na podlagi dokumentacije, s katero inšpektor razpolaga, se inšpekcijski nadzor lahko opravi le na podlagi dokumentacije in brez pregleda pri zavezancu.

(5) Inšpekcijski nadzor se uvede tudi v primerih, če zavezanec v okviru postopka načrtnega spremljanja zavezanca v skladu s tem zakonom ne odpravi ugotovljenih nepravilnosti in pomanjkljivosti v skladu z usmeritvami inšpektorja. Če je dejansko stanje v celoti že ugotovljeno z dokumentacijo postopka načrtnega spremljanja zavezanca, se inšpekcijski nadzor lahko opravi le na podlagi dokumentacije.

(6) Ne glede na prejšnji odstavek, se inšpekcijski nadzor uvede vzporedno s postopkom načrtnega spremljanja zavezanca, če so ugotovljene kršitve iz prednostnih področij inšpekcijskih nadzorov v skladu z letnim programom dela.

(5) Postopek inšpekcijskega nadzora se vodi po uradni dolžnosti. Inšpekcijski nadzor se opravi napovedano ali nenapovedano.

19. člen

(izvedenci in izvedensko mnenje)

(1) Če je za ugotovitev ali presojo kakšnega dejstva pri inšpekcijskem nadzoru potrebno strokovno znanje, s katerim inšpektor ne razpolaga, se opravi dokaz z izvedencem. Inšpektor, ki vodi inšpekcijski nadzor, s sklepom določi izvedenca, naloge za pripravo izvedenskega mnenja in določi, katera i naj izvedenec presoja ali ugotavlja.

(2) Izvedenska dela in mnenja pripravljajo Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje, Andragoški center Republike Slovenije ali Državni izpitni center oziroma drugi za to usposobljeni javni zavodi.

(3) Pri opravljanju nalog ima izvedenec enaka pooblastila kot inšpektor v skladu s 15. členom tega zakona.

(4) Izvedenec mora pri pripravi izvedenskega mnenja ravnati v skladu s sklepom iz prvega odstavka tega člena.

(5) Inšpektor pisno izvedensko mnenje posreduje zavezancu in ga pozove, da v roku, ki ni krajši od petih delovnih dni, poda pisne pripombe na mnenje. Če zavezanec v roku ne posreduje pripomb, se šteje, da na mnenje nima pripomb.

20. člen

(zapisnik)

(1) O inšpekcijskem nadzoru, ki se opravi pri zavezancu, se sestavi zapisnik.

(2) Če se pri inšpekcijskem nadzoru ugotovijo znaki prekrška, se v zapisnik vnesejo tudi podatki, potrebni za vodenje postopka o prekršku: če gre za fizično osebo: osebno ime, enotna matična številka občana in stalno oziroma začasno prebivališče; če je fizična oseba tujec: osebno ime, rojstni podatki, državljanstvo in stalno oziroma začasno prebivališče; če gre za pravno osebo: naziv in sedež ter matično številko.

(3) Če se inšpekcijski nadzor opravi le na podlagi dokumentacije in brez pregleda pri zavezancu, se sestavi informativni zapisnik. Če so bile ugotovljene tudi kršitve predpisov, se v zapisniku napovejo tudi morebitni ukrepi. Tak zapisnik podpiše inšpektor, ki je opravil inšpekcijski nadzor. Inšpektor zapisnik vroči zavezancu in ga pozove, da se lahko v roku, ki ni krajši od petih delovnih dni, pisno opredeli do ugotovitev. Inšpektor po izteku roka in na podlagi navedb zavezanca, če so bile podane, odloči o zadevi. Če v nadzoru niso bile ugotovljene kršitve predpisov, se informativni zapisnik ne posreduje zavezancu v izjasnitev in se postopek ustavi z zapisom o ustavitvi postopka na koncu informativnega zapisnika.

(4) Zapisnik se vroča zavezancu v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek.

V. INŠPEKCIJSKI UKREPI

21. člen

(odločba)

(1) Če inšpektor pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora ugotovi kršitve zakonov, drugih predpisov ali splošnih aktov, katerih izvajanje nadzoruje, z odločbo zavezancu odredi ukrepe za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti v skladu z drugim odstavkom tega člena, drugim zakonom, katerega izvajanje nadzoruje, ali zakonom, ki ureja inšpekcijski nadzor, v roku, ki ga določi.

(2) Inšpektor zavezancu z ureditveno odločbo:

1. odredi oblikovanje skupin ali oddelkov v skladu s predpisanim normativom;

2. odredi dejanja, s katerimi se zagotovi varno izvajanje vzgojno-izobraževalne dejavnosti ali opravljanje vzgojno-izobraževalnega dela v prostorih zavezanca, pri dnevih dejavnosti oziroma vseh organiziranih dejavnostih zunaj prostorov zavezanca v skladu s predpisanimi normativi in predpisanimi minimalnimi tehničnimi pogoji za prostor in opremo;

3. razveljavi volitve ali postopke, povezane z volitvami predstavnikov zaposlenih, predstavnikov staršev, vajencev, dijakov študentov oziroma udeležencev izobraževanja odraslih v svet zavoda, če so bile izvedene v nasprotju s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja ali aktom o ustanovitvi in lahko odredi izvedbo nadomestnih volitev oziroma ponovitev volitev;

4. odredi ali razveljavi dejanja v zvezi s postopkom imenovanja ravnatelja, če so bila opuščena ali izvedena v nasprotju s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja in pristojni organ še ni sprejel sklepa o imenovanju;

5. odredi pripravo, spremembo, sprejetje ali objavo internega splošnega akta ali drugega dokumenta ali poročila, ki ga določajo predpisi s področja vzgoje in izobraževanja;

6. odredi izvajanje oblik sodelovanja s starši, ki jih določajo predpisi s področja vzgoje in izobraževanja;

7. odredi izdelavo načrta spremljave dela strokovnega delavca, če je ugotovljeno, da je pri opravljanju dela kršil predpise s področja vzgoje in izobraževanja;

8. odredi izvajanje ukrepov in načinov za zagotovitev varnosti udeležencev vzgoje in izobraževanja, ki jih določajo predpisi s področja vzgoje in izobraževanja;

9. odredi pripravo ali spremembo individualiziranega programa za udeleženca izobraževanja s posebnimi potrebami, dogovora za udeleženca vzgoje in izobraževanja s statusom, osebnega izobraževalnega načrta za udeležence vzgoje in izobraževanja ter drugih posamičnih aktov, ki jih določajo predpisi s področja vzgoje in izobraževanja;

10. odredi izvajanje izobraževalnega ali drugega programa na način, v obsegu in pod pogoji, ki jih določajo prepisi s področja vzgoje in izobraževanja;

11. odredi vključitev udeleženca vzgoje in izobraževanja v organizirano vzgojno-izobraževalno delo na način, da mu omogoči obiskovanje pouka in drugih dejavnosti, ki jih zavezanec organizira za udeležence vzgoje in izobraževanja, če ugotovi, da je udeležencu vzgoje in izobraževanja nezakonito odvzeta ali ovirana pravica do udeležbe pri pouku in drugih dejavnostih;

12. odredi vpis ali vključitev otroka iz šolskega okoliša zavezanca;

13. odredi vzpostavitev oziroma vodenje predpisanih evidenc ali zbirk podatkov na način, da se v evidenco vnesejo podatki, ki jih določajo predpisi s področja vzgoje in izobraževanja;

14. odredi izdajo ali popravek šolske javne listine na predpisan način in v predpisanem roku;

15. odredi vodenje in vzpostavitev predpisane dokumentacije na način in v obsegu, ki je določen s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja, če ugotovi, da je dokumentacija vodena pomanjkljivo ali ni vodena;

16. odredi seznanitev udeležencev vzgoje in izobraževanja z dokumentacijo in podatki v zvezi z organizacijo in izvedbo vzgojno-izobraževalnega dela, v zvezi z uresničevanjem pravic in obveznosti udeležencev vzgoje in izobraževanja, v obsegu in na način, ki ga določajo prepisi s področja vzgoje in izobraževanja;

17. odredi organizacijo šolske prehrane, ki jo zavezanec organizira kot dejavnost javne službe v skladu z zakonom, ki ureja šolsko prehrano;

18. odredi odstranitev ali zapečatenje prodajnih avtomatov za distribucijo hrane in pijače, če so ti nameščeni v nasprotju z zakonom, ki ureja šolsko prehrano;

19. odredi vključitev udeleženca vzgoje in izobraževanja v višji razred osnovne šole, če ugotovi, da mu je bila kršena pravica do napredovanja v višji razred v primerih in pod pogoji, ki jih določa zakon, ki ureja osnovno šolo;

20. odredi oblikovanje in delovanje organov zavezanca v obsegu in pod pogoji, ki jih določajo predpisi s področja vzgoje in izobraževanja,

21. razveljavi zaključne ocene ali končne ocene, v primerih iz 22. člena tega zakona.

(3) Inšpektor zavezancu s prepovedno odločbo:

1. prepove izvajanje vzgojno-izobraževalne dejavnosti, dejavnosti predšolske vzgoje ali dejavnosti varstva predšolskih otrok, če zavezanec dejavnosti ali programa nima vpisanega v razvid izvajalcev javnoveljavnih programov vzgoje in izobraževanja, v register zasebnih vrtcev in šol, ki izvajajo mednarodne programe, ali v register varuhov predšolskih otrok, ali nima podeljene koncesije za opravljanje javne službe v vzgoji in izobraževanju;

2. prepove izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela na način ali pod pogoji, ki so v nasprotju s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja;

3. prepove izvajanje vzgojno-izobraževalne vsebine, ki ni sestavina izobraževalnega ali drugega programa s področja vzgoje in izobraževanja, za katerega je zavezanec vpisan v razvid, ali ni v skladu s poklicnim standardom varuh/varuhinja predšolskih otrok;

4. prepove izvajanje izletov, strokovnih ekskurzij, šole v naravi ali drugih oblik organiziranega vzgojno-izobraževalnega dela zunaj zavoda, če se izvajajo v nasprotju z letnim delovni načrtom ali na načine in pod pogoji, ki niso v skladu s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja;

5. prepove uporabo nepotrjenih učbenikov pri izvajanju vzgojno-izobraževalne dejavnosti;

6. prepove zbiranje in porabo prispevkov staršev oziroma udeležencev vzgoje in izobraževanja za namene, ki niso v skladu s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja;

7. prepove izvrševanje sklepov sveta zavoda, če ugotovi, da je sklep sprejel svet zavoda, ki ni bil konstituiran v skladu z zakonom ali ustanovitvenim aktom, ali če ugotovi, da sklepi niso bili sprejeti s predpisano večino glasov članov sveta zavoda;

8. prepove izvrševanje sklepov organov zavezanca, če se z njimi zavezancu nalagajo obveznosti, ki so v nasprotju s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja;

9. prepove uporabo ali izvajanje ukrepa, ki je namenjen vzgojnemu ukrepanju zaradi kršitve pravil, dolžnosti ali odgovornosti ali je bil s tem namenom izrečen, če je v nasprotju s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja.

10. začasno prepove opravljanje dela posamezniku, ki je zaposlen pri zavezancu, v primerih iz 23. člena tega zakona.

22. člen

(razveljavitev zaključne ali končne ocene)

(1) Inšpektor razveljavi zaključno ali končno oceno ter z njo povezane nezakonite ocene, pridobljene med šolskim letom, le če pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora ugotovi kršitve predpisov ali posamičnih aktov, ki urejajo ocenjevanje znanja in se kršitve nanašajo na načine ocenjevanja znanja, kriterije ali merila ocenjevanja znanja, ocenjevane cilje in standarde znanja, obvezno ponovitev ocenjevanja pisnih izdelkov, upoštevanje prilagoditev pri ocenjevanju znanja za udeležence vzgoje in izobraževanja s posebnimi potrebami ali s statusi, ali na roke za pisno ocenjevanje znanja in je kršitev vplivala na določitev zaključne ali končne ocene, ki ima za posledico, da udeleženec vzgoje in izobraževanja ne napreduje v višji razred ali letnik ali da ne dokonča izobraževanja.

(2) Če inšpektor v skladu s prejšnjim odstavkom razveljavi zaključne ali končne ocene, odredi njihovo vnovično določanje. Če je ob razveljavitvi zaključne ali končne ocene razveljavil tudi oceno, pridobljeno med šolskim letom, lahko odredi vnovično ocenjevanje znanja v delu, v katerem je bila

ocena razveljavljena. Vnovično ocenjevanje znanja in določanje zaključne ali končne ocene opravi komisija, ki je pristojna odločati o ugovoru ali pritožbi na zaključno ali končno oceno v skladu s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja. Komisija izvede vnovično določanje ocene na podlagi dokumentacije ali izvede ponovno ocenjevanje znanja ter določi zaključno ali končno oceno v roku, ki ga določi inšpektor.

(3) Postopek inšpekcijskega nadzora, ki se nanaša na ugotavljanje kršitev iz prvega odstavka tega člena, se uvede samo v primeru, če je že bila izčrpana pravica do pravnega varstva v zvezi z zaključno ali končno oceno pred organi zavezanca.

23. člen

(začasna prepoved opravljanja dela)

(1) Inšpektor osebi, zaposleni na področju vzgoje in izobraževanja, z odločbo začasno prepove opravljanje dela, če tega v skladu z delovnopravno zakonodajo ni naredil delodajalec in je to nujno za zagotovitev varnega šolskega okolja ali zavarovanja življenja ter zdravja udeležencev vzgoje in izobraževanja.

(2) Začasna prepoved opravljanja dela iz prejšnjega odstavka se izreče, če je v inšpekcijskem nadzoru ugotovljeno, da:

– obstaja sum, da oseba izvaja fizično nasilje nad udeleženci vzgoje in izobraževanja;

– oseba opravlja delo pod vplivom alkohola ali psihoaktivnih snovi, kar je ugotovljeno neposredno na podlagi videza, ravnanja, psihofizičnega stanja ter drugih okoliščin, in ni zmožna obvladovati svojega ravnanja;

– obstaja sum, da oseba napeljuje k spolni zlorabi, spolno zlorablja udeležence vzgoje in izobraževanja ali je storila druga nedovoljena ravnanja zoper spolno nedotakljivost.

(3) Začasna prepoved opravljanja dela v skladu s tem členom lahko traja najdlje do prenehanja razlogov, zaradi katerih je bila izrečena. Če sta pri delodajalcu uvedena postopek disciplinske odgovornosti ali postopek odpovedi pogodbe o zaposlitvi, lahko začasna prepoved opravljanja dela traja najdlje do odločitve delodajalca o disciplinski odgovornosti ali do prenehanja pogodbe o zaposlitvi. Če je v primerih iz prve in tretje alineje prejšnjega odstavka uveden kazenski postopek, lahko začasna prepoved opravljanja dela traja najdlje do pravnomočno zaključenega kazenskega postopka.

(4) O začasni prepovedi opravljanja dela lahko inšpektor odloči tudi ustno, če oceni, da je to nujno za zagotovitev varnosti udeležencev vzgoje in izobraževanja. V tem primeru izda inšpektor pisno odločbo najpozneje v petih delovnih dneh od izreka prepovedi.

(5) Med začasno prepovedjo opravljanja dela ima delavec pravico do nadomestila plače v višini polovice njegove povprečne plače v zadnjih treh mesecih pred začasno prepovedjo opravljanja dela v skladu s tem členom.

24. člen

(vročitev odločbe)

(1) Odločba se vroči odgovorni osebi zavezanca, pri katerem so bile ugotovljene kršitve, in delavcu, ki mu je bil izrečen ukrep začasne prepovedi opravljanja dela v skladu s 23. členom tega zakona.

(2) Prejšnji odstavek se uporablja tudi za varuhe predšolskih otrok na domu.

25. člen

(pravica do pritožbe zoper odločbo inšpektorja)

Zoper odločbo, ki jo izda inšpektor, je možna pritožba v osmih dneh od dneva njene vročitve. O pritožbi odloča ministrstvo, pristojno za vzgojo in izobraževanje. Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe.

26. člen

(izvršitev odločbe)

(1) O izvršitvi odločbe zavezanec obvesti inšpektorja v petih dneh po poteku posameznega roka za njeno izvršitev.

(2) Če zavezanec ugotovi, da ne bo mogel pravočasno izvršiti odločbe in so za to podani upravičeni razlogi, lahko še pred iztekom roka za izvršitev odločbe predlaga inšpektorju podaljšanje roka. Predlog mora biti obrazložen. Inšpektor presodi o upravičenosti razlogov in lahko določi nov rok za izvršitev odločbe.

(3) Zavezanec lahko predlaga podaljšanje roka za izvršitev odločbe le enkrat v posamezni zadevi.

27. člen

(pisno opozorilo)

(1) Če inšpektor pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora odkrije nepravilnosti in oceni, da je glede na pomen dejanja ali opustitve pisno opozorilo zadosten ukrep, lahko najprej izreče pisno opozorilo na zapisnik, s katerim zavezanca opozori na nepravilnosti, določi dejanja, opustitev dejanj ali sprejem akta, s katerim bo nepravilnost odpravljena, določi rok za odpravo nepravilnosti in dokazila, s katerimi izkaže izvršitev pisnega opozorila. Če je inšpekcijski nadzor izveden v skladu četrtim ali petim odstavkom 18. člena tega zakona, se ukrep pisnega opozorila poda z dopisom.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek pisnega opozorila kot ukrepa ni možno izreči v primerih ugotovljenih kršitev, ko se v skladu s tem zakonom zavezancu izrečejo ukrepi po tretjem odstavku 21. člena in ukrep po 22. členu tega zakona.

(3) Zavezanec o izvršitvi pisnega opozorila obvesti inšpektorja v petih dneh po izvršitvi opozorila s pisnim poročilom in potrebnimi dokazili. Če v roku za izvršitev pisnega opozorila nepravilnosti niso bile odpravljene, inšpektor zavezancu z odločbo odredi odpravo nepravilnosti.

28. člen

(predlogi inšpektorja)

(1) Inšpektor zavezancu ali drugim organom, ki so pristojni za odločanje ali sprejemanje ukrepov v posameznih zadevah, poda predloge za odpravo, preprečitev nepravilnosti ali za vzpostavitev zakonitega delovanja zavezanca:

1. ministrstvu, pristojnemu za vzgojo in izobraževanje, predlaga izbris zavezanca iz razvida izvajalcev javnoveljavnih programov vzgoje in izobraževanja ali iz registra varuhov predšolskih otrok;

2. pristojnemu organu zavezanca predlaga razveljavitev aktov ali sklepov organov zavezanca ali njihovega dela, če so v nasprotju s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja;

3. pristojnemu organu zavezanca predlaga postopek priprave, spremembo, sprejetje splošnih aktov zavezanca, katerih sprejetje je v pristojnosti tega organa;

4. pristojnemu organu zavezanca predlaga vnovično glasovanje o vsebinah, če jih je sprejel organ, ki ni bil konstituiran v skladu z zakonom ali ustanovitvenim aktom, ali niso bile sprejete s predpisno večino glasov članov organa;

5. pristojnemu organu zavezanca predlaga spremljanje dela odgovorne osebe zavezanca, če ta ni odpravil nepravilnosti in pomanjkljivosti pri izvrševanju svojih pristojnosti, ki so bile ugotovljene v inšpekcijskem nadzoru.

6. zavezancu ali drugemu organu predlaga dejanja, opustitev dejanj ali sprejetje internega akta, s katerim bo zagotovljeno izvajanje vzgojno-izobraževalne dejavnosti, dejavnosti predšolske vzgoje ali dejavnosti varstva predšolskih otrok skladno s predpisi, ki urejajo področje vzgoje in izobraževanja in dejavnost varstva predšolskih otrok.

(2) Inšpektor zavezancu ali drugemu organu lahko predlaga tudi druge predloge, če oceni, da lahko pripomorejo k večji skladnosti organizacije in izvajanja dejavnosti vzgoje in izobraževanja s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja:

1. zavezancu predlaga seznanitev strokovnih delavcev ali organov zavezanca z ugotovljenimi kršitvami v inšpekcijskem nadzoru;

2. zavezancu predlaga upoštevanje ugotovitev inšpekcijskega nadzora v zvezi z delom strokovnega delavca pri utemeljitvi ocene delovne uspešnosti za napredovanje v strokovne nazive;

3. zavezancu predlaga dodatno spremljanje dela strokovnega delavca ali strokovnih delavcev ali dodatno izobraževanje strokovnega delavca ali strokovnih delavcev;

4. zavezancu predlaga uvedbo delovnopravnih ukrepov zoper delavca, če je ugotovljeno, da je pri opravljanju dela kršil predpise s področja vzgoje in izobraževanja;

5. zavezancu predlaga razrešitev pomočnika ravnatelja, vodje enote oziroma podružnice;

6. pristojnemu organu predlaga razrešitev odgovorne osebe zavezanca, če ugotovi, da so podani razlogi za razrešitev v skladu z zakonom, ki ureja organizacijo in financiranje vzgoje in izobraževanja;

7. predlaga ponovitev volitev predstavnikov zaposlenih, predstavnikov staršev, vajencev, dijakov, študentov oziroma udeležencev izobraževanja odraslih v svet zavoda, če so bile izvedene v nasprotju s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja ali aktom o ustanovitvi;

8. zavezancu ali pristojnemu organu predlaga preventivne ukrepe.

(3) Predloge poda inšpektor na zapisnik ali z dopisom. Organe, ki jim poda predloge za sprejem ukrepov, inšpektor seznani z ugotovitvami inšpekcijskega nadzora in jih pozove, da se do predloga opredelijo v roku, ki ga določi inšpektor.

29. člen

(seznanitev)

(1) Inšpektor z ugotovitvami v inšpekcijskem nadzoru, ugotovljenimi kršitvami in z izrečenimi ukrepi za odpravo nepravilnosti seznani pristojno ministrstvo, ustanovitelja in druge pristojne organe.

(2) Pristojno ministrstvo se seznani, če je zavezancu izrečen ukrep prepovedi izvajanja dejavnosti v skladu s tem zakonom ali zakonom, ki ureja inšpekcijski nadzor, če zavezanec ni izvršil dokončne odločbe inšpektorja ali v zadevah, za katere zaprosi.

(3) Ustanovitelja se seznani, če je ta odgovoren za odpravo v inšpekcijskem nadzoru ugotovljene kršitve ali če mora zavezancu zagotavljati tehnična ali finančna sredstva, s katerimi bo lahko odpravil ugotovljene kršitve, ali če je zavezancu prepovedano izvajanje dejavnosti v skladu z zakonom, ki ureja inšpekcijski nadzor.

(4) Druge pristojne organe se seznani, če je odprava ugotovljenih nepravilnosti v pristojnosti tega organa.

(5) Če inšpektor oceni, da so v inšpekcijskem nadzoru ugotovljene kršitve posegle v pravice ali pravne koristi udeležencev vzgoje in izobraževanja, lahko odloči, da je potrebno z ugotovitvami v inšpekcijskem nadzoru seznaniti udeležence vzgoje in izobraževanja ali njihove zakonite zastopnike. Seznanitev v teh primerih izvede zavezanec, na način in v roku, ki ga določi inšpektor.

VI. KAZENSKE DOLOČBE

30. člen

(prekrški)

(1) Z globo 1.500 do 5.000 eurov se kaznuje za prekršek zavezanec – pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost predšolske vzgoje ali dejavnost varstva predšolskih otrok, če:

– ovira opravljanje nalog inšpektorja med načrtovanim spremljanjem zavezanca in v postopkih inšpekcijskega nadzora v skladu s 17. členom tega zakona:

– ne ravna v skladu z odločbo, izdano v skladu z 21., 22. in 23. členom tega zakona.

(2) Z globo 500 do 1.000 eurov se kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost predšolske vzgoje ali dejavnost varstva predšolskih otrok, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo 1.000 do 3.000 eurov se kaznuje za prekršek posameznik, ki:

– ovira opravljanje nalog inšpektorja med načrtovanim spremljanjem zavezanca in v postopkih inšpekcijskega nadzora v skladu s 17. členom tega zakona;

– ne ravna v skladu s prepovedno odločbo, izdano v skladu z 21. in 23. členom tega zakona.

31. člen

(višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Za prekrške po tem zakonu se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

VII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

32. člen

(dokončanje postopkov in priprava letnega poročila za leto 2026)

(1) Postopki, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se zaključijo v skladu z Zakon o šolski inšpekciji (Uradni list RS, št. 57/25).

(2) Letno poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za šolstvo za leto 2026 se pripravi v skladu z 9. členom Zakona o šolski inšpekciji (Uradni list RS, št. 57/25).

33. člen

(uskladitev podzakonskega akta)

Uredba o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. Uradni list RS, št. 1082/26 se uskladi s tem zakonom v šestih mesecih od njegove uveljavitve.

34. člen

(prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o šolski inšpekciji (Uradni list RS, št. 57/25), ki pa se uporablja do začetka uporabe tega zakona.

35. člen

(začetek veljavnosti in uporabe)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2027, razen določb III. poglavja tega zakona, ki se začnejo uporabljati 1. junija 2027.

OBRAZLOŽITEV k členom ZSOLI-2

K 1. členu:

Člen določa vsebine, ki jih ureja Zakon o šolski inšpekciji v naslednjih členih. Zakon obsega sedem poglavij, v katerih se urejajo organizacija šolske inšpekcije in njene pristojnosti, pogoji za inšpektorje in njihova pooblastila, potek načrtnega spremljanja zavezancev in postopek inšpekcijskega nadzora ter inšpekcijski ukrepi.

K 2. členu:

Člen določa dve temeljni nalogi šolske inšpekcije, in sicer, načrtno spremljanje zavezancev in nadzor. Obe nalogi zasledujeta isti cilj, to je vzpostavitev zakonitega delovanja zavezancev, le postopek je nekoliko drugačen. Načrtno spremljanje zavezancev se izvaja kot celostno spremljanje skladnosti organizacije in izvajanja dejavnosti vzgoje in izobraževanja pri posameznem zavezancu s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja. Nadzor pa se izvaja v skladu splošnimi predpisi o inšpekcijskem nadzoru in tem zakonom kot specialno ureditvijo.

Ravno tako se v prvem in drugem odstavku ureja nabor zavezancev na področju vzgoje in izobraževanja. Ob tem je potrebno razlikovati, da se načrtno spremljanje zavezanca v skladu s III. poglavjem tega zakona, ne izvaja pri vseh zavezancih, kot se izvaja inšpekcijski nadzor po IV. poglavju tega zakona. Načrtno spremljanje zavezanca se izvaja v vrtcih, osnovnih šolah, glasbenih šolah, nižjih in srednjih poklicnih šolah, srednjih tehniških in strokovnih šolah, gimnazijah, zavodih za vzgojo in izobraževanje in usposabljanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, domovih za učence in dijaških domovi. Inšpekcijski nadzori se izvajajo pri vseh naštetih zavezancih ter tudi pri: organizacijah za izobraževanje odraslih, zasebnikih, ki izobražujejo po javnoveljavnih programih in programih s pridobljeno javno veljavnostjo ter pri fizičnih osebah zasebnega prava, ki izvajajo dejavnost varstva predšolskih otrok. Velja še pripomniti, da je šolska inšpekcija, ne glede na predlagano besedilo drugega odstavka 2. člena, pristojna izvajati inšpekcijski nadzor tudi v višjih strokovnih šolah, in sicer nad izvrševanjem predpisov s področja višjega strokovnega izobraževanja, že na podlagi drugega odstavka 62. člena Zakona o višjem strokovnem izobraževanju (ZVSI).

V prvem odstavku se ureja tudi poenoten pojem *"Predpisi s področja vzgoje in izobraževanja"*. S tem pojmom so zaobjeti vsi splošni pravni akti, ki veljajo splošno na področju vzgoje in izobraževanja za vse udeležence (otroke, učence, dijake, študente, zaposlene, starše in druge tretje osebe). To so: zakoni, pravilniki ministrstva, Uredbe Vlade RS, Statuti zavodov, ustanovitveni akti zavodov, odloki lokalne skupnosti ter splošni akti ali notranji akti, ki jih sprejemata ravnatelj kot delodajalec ali poslovodni organ, ter notranji akti, ki jih sprejema Svet zavoda (npr. Letni delovni načrt, Pravila šolskega reda, Vzgojni načrt, Hišni red ...).

K 3. členu:

Člen določa, da se tako pri izvajanju nalog inšpekcijskega nadzora, ki obsega inšpekcijski upravni in prekrškovni postopek, kakor tudi pri izvajanju nalog načrtnega spremljanja zavezancev, glede pristojnosti in pooblastil inšpektorjev ter glede nabora možnih ukrepov v inšpekcijskem postopku, poleg predmetnega specialnega Zakona o šolski inšpekciji, uporabljajo tudi določbe zakona, ki ureja inšpekcijski nadzor, in zakona, ki ureja splošni upravni postopek. Pri vodenju prekrškovnih zadev se uporablja zakon, ki ureja prekrške.

K 4. členu:

Določba o sodelovanju z javnostjo in drugimi državnimi organi ter organi samoupravne lokalne skupnosti je namenjena razvojnemu in preventivnemu delovanju šolske inšpekcije. Pomeni, da se s subjekti, ki delujejo na področju vzgoje in izobraževanja, ne srečujemo le v okviru inšpekcijskih nadzorov ali opravljanja nalog načrtnega spremljanja zavezancev, temveč tudi drugače.

Na področju vzgoje in izobraževanja deluje poleg resornega ministrstva več strokovnih javnih zavodov, strokovnih združenj (združenja ravnateljev), interesnih združenj (sindikati), ki pripravljajo različne (strokovne) aktivnosti z vsebinami organizacije in delovanja vzgojno-izobraževalnih zavodov. Z vsebinami, ki se nanašajo na delo inšpektorata, na ugotovitve v zvezi z nadzorovanimi vsebinami, se želimo aktivno vključevati, da bi ozavestili in opolnomočili širši krog deležnikov. Istočasno želimo zagotoviti hitrejšo izmenjavo strokovnih stališč znotraj sistema vzgoje in izobraževanja.

Poleg tega določba predstavlja nujni temelj za nudenje pomoči šolski inšpekciji pri njenem delu, ko je treba v konkretnih zadevah razjasnjevati namen ali vsebino posameznega predpisa, ugotavljati pravice ali dolžnosti različnih deležnikov v vzgoji in izobraževanju ali pri ugotavljanju strokovnosti dela strokovnih delavcev.

K 5. členu:

Določba, ki ureja pogoje za glavnega inšpektorja, ostaja vsebinsko nespremenjena glede na obstoječi zakon (ZSOlI-1).

Člen določa pogoje za glavnega inšpektorja, ki so poleg ustrezne stopnje izobrazbe, tudi deset let pedagoških delovnih izkušenj v vzgoji in izobraževanju ter opravljen strokovni izpit za inšpektorja.

Pogoj o pedagoških delovnih izkušnjah se zdi smotrn glede na nadzorovana področja.

K 6. členu:

Določba, ki ureja pogoje za inšpektorje, ostaja vsebinsko nespremenjena glede na obstoječi zakon (ZSOlI-1).

Člen določa pogoje za inšpektorje, ki so poleg ustrezne stopnje izobrazbe, tudi sedem let delovnih izkušenj na pedagoškem, svetovalnem, razvojno-raziskovalnem ali upravnem področju vzgoje in izobraževanja ter opravljen strokovni izpit za inšpektorja.

Pogoj o delovnih izkušnjah na pedagoškem, svetovalnem, razvojno-raziskovalnem ali upravnem področju vzgoje in izobraževanja se zdi smotrn glede na področja nadzora.

K 7. členu:

Šolska inšpekcija deluje na celotnem območju Republike Slovenije, saj opravlja nadzore pri zavezancih iz 2. člena tega zakona, ki se nahajajo po celotnem državnem ozemlju. Ne glede na to, je zaradi majhnosti (10 inšpektorjev) organizirana centralizirano, na sedežu Inšpektorata v Ljubljani. Določba omogoča, da v

bodoče, ob morebitnem povečanju števila inšpektorjev, se organizacija organa lahko nadgradi z oblikovanjem območnih enot po državi. Enote lahko prevzamejo posamezne naloge iz 2. člena ali pa vse naloge in z večjim številom zaposlenih omogočajo večjo dostopnost organa zavezancem oziroma pobudnikom na različnih koncih države. Območne enote se v skladu z Uredbe o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih državne uprave, upravah lokalnih skupnosti in pravosodnih organih, določijo s sistemizacijo. Območne enote vodijo inšpektorji, ki jih za vodenje pooblasti glavni inšpektor.

K 8. členu:

Določba o letnem programu dela šolske inšpekcije ni novost zakona, vsebinsko je glede na ureditev v ZSOlI-1 poenostavljena. Še vedno velja, da letni program dela sprejme glavni inšpektor v soglasju z resornim ministrom. Letni program dela se pripravi za koledarsko leto in ne za obdobje šolskega leta. Za njegovo pripravo in realizacijo je odgovoren glavni inšpektor.

Glede same vsebine letnega programa dela zakon določa, da je treba z letnim programom dela določiti:

smernice za delovanje šolske inšpekcije in oblikovanje prednostnih kriterijev dela, prednostna področja načrtnega spremljanja zavezancev, prednostna področja inšpekcijskih nadzorov, smernice za vodenje prekrškovnih postopkov, oblike medinstitucionalnega in mednarodnega sodelovanja, izobraževanja za inšpektorje. Z letnim programom dela se lahko določijo tudi druge vsebine, ki vplivajo na opravljanje nalog šolske inšpekcije in zagotavljanje ustreznih pogojev dela za zaposlene v šolski inšpekciji.

K 9. členu:

Določba o letnem poročilu ni novost, vsebinsko je glede na ureditev v ZSOlI-1 poenostavljena. Letno poročilo se nanaša na delo šolske inšpekcije v minulem koledarskem letu. Poročilo je dolžan pripraviti glavni inšpektor, in sicer najpozneje do 30. aprila tekočega leta za preteklo koledarsko leto.

Zakon v drugem odstavku določa vsebine, o katerih glavni inšpektor mora poročati ministru, in sicer o oceni načrtnega spremljanja zavezancev po vrsti zavezanca, podatkih o številu opravljenih inšpekcijskih nadzorov po vrsti zavezanca, podatkih o ugotovljenih kršitvah in izrečenih ukrepih po vrsti zavezancev, oceni realizacije letnega programa dela šolske inšpekcije in podati splošno oceno stanja skladnosti izvajanja dejavnosti vzgoje in izobraževanja z zakonodajo

K 10. členu:

Vsebina člena sledi dosedanji ureditvi v ZSOlI-1 in splošnemu zakonu o inšpekcijskem nadzoru. Dolžnost varovanja tajnosti velja in obvezuje vse zaposlene na šolski inšpekciji, ne le inšpektorjev. Posebej je poudarjena dolžnost inšpektorja, da v okviru inšpekcijskega nadzora, ki ga vodi, varuje vir pobude, prijave ali obvestila, ki je lahko tudi izhodišče za uvedbo inšpekcijskega nadzora pri določenem zavezancu in v zvezi z določeno vsebino nadzora. Določba ne predvideva izjem, na način, da bi inšpektor lahko pridobival soglasja pobudnikov za razbremenitev dolžnosti varovanja vira prijave ali pobude. Tako podano soglasje bi veljalo za nično, saj je predmet takega soglasja nedopusten.

Zaščita vira prijave velja v odnosu do celotne javnosti, do zavezanca, do drugih organov, ki se jim zadeva morda odstopa v obravnavo, če šolska inšpekcija ni pristojna obravnavati vsebin, ki so navedene v pobudi. Ker je vsebina določbe pomembna za pobudnike na področju delovanja šolske

inšpekcije, ocenjujemo, da je smotrno, da jo vsebuje tudi specialni zakon, čeprav jo vsebuje tudi splošni zakon o inšpekcijskem nadzoru.

K 11. členu:

V tretjem poglavju je celostno urejena nova temeljna naloga načrtnega spremljanja zavezanca.

V 11. členu določa namen načrtnega spremljanja zavezanca, ki je v preverjanju in spremljanju skladnosti organizacije in izvajanja dejavnosti vzgoje in izobraževanja pri posameznem zavezancu s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja ter vzpostavitev zakonitega delovanja zavezanca, s čimer se zagotavlja kakovost delovanja zavezancev. Načrtno spremljanje se izvaja pri zavezancih iz prvega odstavka 2. člena tega zakona. Z novim načinom delovanja šolske inšpekciji, se na novo definira tudi vloga šolske inšpekcije kot zunanjega evalvatorja kakovosti delovanja vzgojno-izobraževalnih zavodov.

Načrtno spremljanje zavezanca obsega bolj sistematično spremljanje organizacije in izvajanja dejavnosti vzgoje in izobraževanja glede na veljavne predpise. V okviru načrtnega spremljanja inšpektor pregleda in spremlja delovanje in organizacijo ter aktivnosti zavezanca na posameznih vsebinah s področja vzgoje in izobraževanja, vse z namenom, da zavezanec doseže raven in način delovanja zavoda, ki bo skladen s predpisi. Na daljši rok načrtno spremljanje zavezancev pripomore k stabilizaciji njihovega delovanja v skupnosti šolskega okoliša in vzgojno-izobraževalnega sistema.

V načrtno spremljanje so vključeni vsi zavezanci iz prvega odstavka 2. člena tega zakona. To predstavlja okoli 1300 zavodov na področju vzgoje in izobraževanja. Pri čemer je posamezni zavezanec v načrtno spremljanje vključen vsaj vsako peto leto. Ker je za cca 10 inšpektorjev, kolikor jih je na šolskem inšpektoratu več ali manj zaposlenih že zadnjih 20 let, neizvedljivo vsako koledarsko leto opraviti spremljavo pri vseh cca 1300 zavezancih, zakon določa, da se bolj konkretizirana vsebina načrtnega spremljanja in nabor skupin zavezancev (vrtci, osnovne šole,…), ki se jih spremlja v posameznem koledarskem letu, določijo z letnim programom dela inšpektorata. Znotraj posameznih skupin zavezancev, pa konkretne zavode določi glavni inšpektor. Tako se ureditev izvajanja načrtnega spremljanja ureja in izvaja na podlagi letnega programa dela šolske inšpekcije.

Pri izbiri prednostnih področji načrtnega spremljanja v posameznem koledarskem letu, zakon usmerja na upoštevanje različnih dejavnikov tveganja, ki so našteti v četrtem odstavku 11. člena, in so merodajni tudi pri načrtovanju in izvajanju inšpekcijskih nadzorov. Vsebine načrtnega spremljanja pa lahko predlaga tudi minister, pri čemer njegovi predlogi niso vezani na predhodne analize dejavnikov tveganja, lahko gre za vsebine katerih delovanje je potrebno nenehno preverjati, pred načrtovanjem sprememb ali preveritvijo delovanja novosti v sistemu vzgoje in izobraževanja.

K 12. členu:

Člen podrobneje ureja postopek načrtnega spremljanja zavezanca, trajanje postopka in pooblastila inšpektorja. Postopek vključuje: pregled delovanja posameznega zavezanca, spremljanje izvajanja aktivnosti zavezanca, ki so namenjene njegovemu izboljšanemu delovanju in odpravi morebitnih nepravilnosti, pripravo poročila o delovanju zavezanca in seznanjanje javnosti z ugotovitvami,

pripravo skupnega poročila o načrtnem spremljanju vseh zavezancev v posameznem koledarskem letu s seznanjanjem javnosti z ugotovitvami ter s priporočili za izboljšave.

Inšpektor načrtno spremljanje izvaja neposredno pri zavezancu, lahko pa tudi po telefonu, pisno, po videopovezavi oziroma drugače in na podlagi predložene dokumentacije. Načrtno spremljanje posameznega zavezanca se zaključi najkasneje do konca koledarskega leta v katerem je začeto, razen priprava poročila o posameznem zavezancu in skupnega poročila o načrtnem spremljanju.

Pri pregledu delovanja posameznega zavezanca inšpektor zavezancu predstavi vsebine, ki se bodo spremljale, opravi razgovore, ki se nanašajo na ugotavljanje poznavanja in razumevanja veljavnih predpisov ter njihovi dejanski rabi v praksi, preveri skladnost delovanja zavezanca z veljavnimi predpisi in preveri morebitne nepravilnosti in pomanjkljivosti, preveri ali se pri zavezancu izvajajo kašni primeri dobre prakse in drugih izboljšav, poda usmeritve glede načrtovanja in izvedbe aktivnosti, ki so namenjene izboljšanemu delovanju zavezanca in odpravi morebitnih nepravilnosti. O pregledu pri zavezancu se sestavi zapis. Na podlagi zapisa zavezanec pripravi načrt, s katerim načrtuje in izvaja aktivnosti, ki so namenjene njegovemu izboljšanemu delovanju in odpravi morebitnih nepravilnosti, ki jih je pri pregledu zavezanca ugotovil inšpektor. Med pripravo in izvajanjem načrta inšpektor spremlja aktivnosti zavezanca. Ob zaključku vseh aktivnosti iz načrta, zavezanec inšpektorju poroča in izkaže aktivnosti, s katerimi je izboljšal svojo organizacijo in delovanje ter odpravil ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti.

Inšpektor ima pri opravljanju nalog načrtnega spremljanja zavezanca enaka pooblastila kot pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora. V postopku načrtnega spremljanja inšpektor za ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti ne izreka inšpekcijskih ukrepov v skladu s tem zakonom. Ne glede na to, zakon v 18. členu določa, da se za ugotovljene in neodpravljene nepravilnosti v postopku načrtnega spremljanja, po zaključku načrtnega spremljanja, uvede inšpekcijski nadzor in izrekajo ustrezni ukrepi. Če pa gre za hujše kršitve, se inšpekcijski nadzor pri zavezancu lahko uvede že v času, ko še poteka načrtno spremljanje zavezanca. To velja za kršitve v zadevah, ki se obravnavajo prednostno oziroma predstavljajo prednostna področja nadzora v skladu z letnim programom dela inšpektorata (zlasti področje obravnave vseh vrst nasilja, postopki imenovanja ravnatelja in oblikovanja sveta zavoda, obravnava zaključnih ali končnih ocen, ki bi lahko vplivale na ne-napredovanje učencev ali dijakov v višji razred/letnik oziroma na zaključek šolanja).

K 13. členu:

Člen podrobneje določa vsebino poročila, ki ga pripravi inšpektor po zaključku načrtnega spremljanja zavezanca. Poročilo vsebuje oceno inšpektorja o napredku zavezanca na vsebinah opravljenega načrtnega spremljanja, navedbo primerov dobrih praks ali drugih izboljšav pri zavezancu, kratek opis izvedenih aktivnosti zavezanca, ki so pripomogla k izboljšavam njegovega delovanja in organizacije, navedejo se ugotovljenih nepravilnosti ali pomanjkljivosti, ki so bile ugotovljene s strani inšpektorja pri pregledu ter ugotovitev ali so bile tudi ustrezno odpravljene ali ne ter celostno oceno stanja skladnosti organizacije in delovanja zavezanca z veljavnimi predpisi ob zaključku načrtnega spremljanja zavezanca.

Inšpektor pripravi poročilo do konca meseca februarja za načrtno spremljanje, ki je bilo vodeno in zaključeno v prejšnjem koledarskem letu. Preden se poročilo objavi na spletni strani inšpektorata, mora inšpektor osnutek poročila posredovati zavezancu, da se lahko opredeliti do ugotovitev inšpektorja v osnutku zapisnika. Pripombe zavezanca se tudi povzamejo v poročilo.

Z namenom seznanjanja javnosti se poročila o delovanju zavezanca javno objavijo. S tem se želi zasledovati neposreden cilj razvoja zavodov vzgoje in izobraževanja na podlagi načel preglednosti,

zaupanja v institucije ter večje odgovornosti. Vzporedno s tem se vzpostavlja tudi mehanizem izboljšanja praks, upoštevanja zakonodaje in tudi odnosna raven ter avtonomija zavodov.

K 14. členu:

Zakon določa, da se na podlagi posameznih poročil o načrtnem spremljanju zavezanca, pripravi skupno poročilo za vsa načrtna spremljanja zavezancev, ki so bila opravljena v koledarskem letu. Poročilo do konca aprila, za preteklo koledarsko leto, pripravi glavni inšpektor.

Ker se v načrtnem spremljanju obravnavajo vsebine, ki so pomembne za celo raven vzgoje in izobraževanja in ne zgolj za posamezne zavezance, zakon določa dolžnost šolske inšpekcije, da svoje ugotovitve predstavi javnosti s skupnim poročilom načrtovanih spremljanjih zavezancev.

V 14. členu je podrobneje določena vsebina skupnega poročila . V skupnem poročilu mora šolska inšpekcija povzeti ugotovitve in oceno načrtnega spremljanja prioritetnih področij, navedbe primerov dobre prakse in drugih izboljšav v delovanju zavezancev, najpogosteje zaznane nepravilnosti ali pomanjkljivosti glede na predpise, oceno stanja razumljivosti in uporabnosti posameznih predpisov, ki so bili vključeni v načrtno spremljanje zavezancev ter splošna priporočila za izboljšave delovanja sistema vzgoje in izobraževanja. Namenjeno je širši javnosti in sistemskim odločevalcem, primarno ministru za vzgojo in izobraževanje.

K 15. členu:

Določba o pooblastilih inšpektorja sledi v celoti dosedanji določbi v ZSOlI-1 z nekaj malimi korekcijami pri posameznem pooblastilu.

Določba ureja sledeča pooblastila inšpektorja: prisostvovanje pri izvajanju vzgojno-izobraževalnega in drugega organiziranega dela z udeleženci vzgoje in izobraževanja, opravljanje pogovorov ali izvajanje anketnih vprašalnikov z zaposlenimi ali z udeleženci vzgoje in izobraževanja, zaslišanje zaposlenih pri zavezancu ali udeležencev vzgoje in izobraževanja, pregledati prostore zavezanca in dokumentacijo zavezanca ter opraviti druga dejanja za katera je pooblaščen z zakoni.

Člen podrobneje ureja, pod kakšnimi pogoji lahko inšpektor opravi pogovore oziroma zasliši udeležence vzgoje in izobraževanja. Novost predstavlja prisostvovanje pri izvajanju vzgojno-izobraževalnega in drugega organiziranega dela z udeleženci vzgoje in izobraževanja brez predhodnega dovoljenja ravnatelja. Pogovore se opravi ob navzočnosti odgovorne osebe zavezanca ali druge osebe, ki jo ta pooblasti. O pogovorih z udeleženci vzgoje in izobraževanja ni potrebno predhodno seznanjati staršev ali pridobivati soglasja za pogovor. Pri izvajanju pogovorov ali izvedbi anketnih vprašalnikov je treba poudariti, da gre za metodo anonimnega zbiranja in vrednotenja podatkov, ki so namenjeni ugotavljanju dejanskega stanja v inšpekcijskem nadzoru ali pri izvajanju nalog načrtovane spremljave zavezanca, ne gre pa za zaslišanje posameznikov.

Zaslišanje mladoletnih udeležencev ostaja urejeno na enak način kot do sedaj. V skladu z Družinskim zakonikom sta oba starša skupaj zakonita zastopnika mladoletne osebe in da sporazumno izvajata starševsko skrb. Zato zakon predvideva njuno prisotnost ali njuno pisno soglasje za zaslišanje. Če je otrok v skrbništvu, je navzoč skrbnik oziroma poda pisno soglasje za zaslišanje.

Kot doslej inšpektor še naprej ohranja pooblastilo, da sme pregledovati prostore zavezanca in predpisano dokumentacijo ter opraviti druga dejanja, ki so potrebna za ugotovitev dejanskega stanja v okviru inšpekcijskega nadzora. V okviru vstopanja v prostore zavezanca je treba poudariti, da lahko inšpektor v skladu s tem zakonom in splošnim zakonom o inšpekcijskem nadzoru vstopa tudi v stanovanjske prostore zavezanca, v katerih ta izvaja svojo dejavnost. To velja predvsem v nadzorih zavezancev, ki so fizične osebe zasebnega prava in izvajajo dejavnost varstva predšolskih otrok. Pri tem pa je potrebno poudariti, da v tovrstnih primerih (izvajanje dejavnosti varstva predšolskih otrok), velja upoštevati tudi določilo 24.a člena Zakona o vrtcih, ki določa, da se v času varstva otrok, prostori zavezanca, ne štejejo za stanovanje. Tako se vstop v prostore stanovanja zavezanca, v času, ko se v njih izvaja dejavnost varstva predšolskih otrok, ne šteje za poseg v pravico do nedotakljivosti stanovanja po 36. členu Ustave RS.

Že na podlagi 3. člena novega zakona velja, da ima šolski inšpektor pooblastila in pristojnosti po tem zakonu in tudi po splošnem zakonu o inšpekcijskem nadzoru. Pooblastila lahko izvršuje tako v postopkih inšpekcijskega nadzora kot pri opravljanju nalog načrtnega spremljanja zavezanca.

Določba v prvem odstavku ureja tudi poenoten pojem *udeleženci vzgoje in izobraževanja*, ki se uporablja v tem zakonu. S tem pojmom so zaobjeti tako predšolski otroci, učenci, vajenci in dijaki, študenti višje šole in udeleženci izobraževanja odraslih.

K 16. členu:

Vprašanje o tem, kdo ima položaj stranke v inšpekcijskem postopku, ureja že splošni zakon o inšpekcijskem nadzoru. Glede na prakso in pogosto nerazumevanje pobudnikov, da s podajo pobude ali prijave ne pridobijo statusa stranke v postopkih šolske inšpekcije, se je zdelo smotrno to vprašanje izrecno urediti tudi v specialnem zakonu.

Člen pojasni odnos med sledečimi pojmi: *zavezanec, pobudnik, stranka* v inšpekcijskem postopku ali pri načrtnem spremljanju zavezanca. Položaj stranke imajo izključno vzgojno-izobraževalne ustanove, ki jih zakon v 2. členu opredeli kot zavezance v postopkih šolske inšpekcije in jih tudi našteje.

Razločevanje med zavezancem in pobudnikom je pomembno, zato ta člen v nadaljevanju pojasnjuje pojem vlagatelja pobude, prijave, obvestila – *pobudnika*, ki nima položaja stranke v postopkih šolske inšpekcije. Pobudnik prijave, kot so npr. starši, učitelji, učenci, dijaki, nima statusa stranke, kar pomeni, da ne more zahtevati sodelovanja v postopku, prav tako tudi nima pravice do pravnega varstva v postopku inšpekcijskega nadzora. Enako velja tudi pri načrtnem spremljanju zavezancev.

K 17. členu:

Določba ureja nedovoljena ravnanja zavezanca ali druge osebe, ki je pri zavezancu zaposlena (npr. učitelj) v inšpekcijskih postopkih. Nedovoljena ravnanja se vežejo na onemogočanje inšpektorja pri izvrševanju njegovih pooblastil po tem ali drugem zakonu. Za oviranje dela inšpektorja šteje, če mu zavezanec ali druga oseba ne dovoli prisostvovati pri izvajanju vzgojno-izobraževalnega in drugega organiziranega dela, izvajati pogovorov ali izvesti anketnega vprašalnika z zaposlenimi pri zavezancu ali z udeleženci vzgoje in izobraževanja, zaslišati zaposlenih pri zavezancu ali udeležencev vzgoje in izobraževanja, pregledati prostorov zavezanca ali dokumentacije ali opraviti

druga dejanja, ki so potrebna za ugotovitev dejanskega stanja v okviru inšpekcijskega nadzora ali v načrtnem spremljanju zavezanca.
Nedovoljena ravnanja po tem členu predstavljajo tudi prekršek in so kot taka opredeljena v 30. členu zakona.

V drugem odstavku zakon ureja pristojnost inšpektorja, da če se ovira njegovo delo, ta lahko zavezancu ali drugi osebi s posebnim sklepom prepove prisostvovati posameznemu dejanju v inšpekcijskem nadzoru ali v načrtnem spremljanju zavezanca. Istovrstno določbo vsebuje že splošni zakon o inšpekcijskem nadzoru. Ker se v novem zakonu o šolski inšpekciji ureja nov postopek o načrtnem spremljanju zavezanca, v katerem je tudi pomembno, da zavezanec ne onemogoča dela inšpektorja, se določba smiselno prenaša tudi v specialni zakon in se širi tudi na postopek načrtnega spremljanja zavezanca. Enako je bilo treba v zakon vnesti tudi pravico do pritožbe zoper naveden sklep. Urejena je smiselno kot v 29. členu Zakona o inšpekcijskem nadzoru (ZIN). Velja enako kot po ZIN, da se pri izvajanju neposrednih procesnih dejanj v inšpekcijskih postopkih najprej izreče ustni sklep, ki se vpiše v zapisnik. Tak sklep začne neposredno učinkovati, zato se morajo tisti, na katere se nanaša, takoj odstraniti. Pisni odpravek sklepa se izda čim prej (ali po analogiji tretjega odstavka 211. člena ZUP v osmih dneh po izdaji). Pritožba zoper sklep se vloži na enak način in na isti organ kot pritožba zoper odločbo inšpektorja.

K 18. členu:

Inšpekcijski nadzor je postopek v javnem interesu. Zato ne zadošča zgolj obstoj pobude, prijave ali obvestila za uvedbo nadzora. Iz navedb mora izhajati tveganje za obstoj kršitev zakonodaje, ki jo nadzira šolska inšpekcija in ne katera druga inšpekcija. Ker je bistvo vsebina pobude oziroma prijave, ni pomembno, kdo je predlagatelj ali pobudnik, lahko je kdor koli ali anonimen. Z novim zakonom se tako ne spreminjata namen in način izvajanja inšpekcijskega nadzora, je pa nekoliko dopolnjena metodologija odločanja o samih pobudah, prijavah, obvestilih, sporočilih, saj se morajo vsa pisanja, ki jih inšpektorat prejme, vsebinsko vrednotiti. Zakon določa okvirje preverjanja vsakega pisanja, in sicer se pri vsakem pisanju preveri in oceni: konkretizacija zadeve z navajanjem domnevnih kršitev in kršenih predpisov, postopnost reševanja zadeve pri zavezancu, če je v skladu s predpisi ta predvidena pred organi zavezanca, obstoj kršitve v trenutku vložitve pobude, preveri se tudi dejanska možnost ukrepanja inšpektorja glede na nabor ukrepov po tem ali drugem zakonu, če je šolska inšpekcija določena kot nadzorni organ.

V novem zakon se tudi ohranja praksa šolskega inšpektorata o določanju prednostnih področij nadzora z letnim programom dela. Prednostna področja nadzora se določijo glede na vnaprej postavljene kriterije prioritet dela. Kriteriji tako opredeljujejo tudi posamezna področja, ki so v nekem obdobju morda spremljana in pregledana z večjim poudarkom, kar omogoča tudi boljšo sistemsko primerjavo in podajo ocene delovanja zavezancev na nekem področju nadzora ali v načrtnem spremljanju zavezanca.

Določba tudi ureja možnost, da se inšpekcijski nadzor opravi zgolj na podlagi pridobljene dokumentacije in brez pregleda oz. izvajanja nadzora na lokaciji zavezanca.

Ureditev v petem odstavku tega člena se veže na postopke načrtnega spremljanja zavezanca. V okviru določb tretjega poglavja tega zakona, ki urejajo načrtno spremljanje zavezanca, je določeno, da se v postopkih načrtnega spremljanja ne izrekajo inšpekcijski ukrepi po tem zakonu (glej šesti odstavek 12. člena). Zaradi zagotavljanja in varovanja javnega interesa na področju vzgoje in izobraževanja je treba zagotoviti, da bodo morebitne nepravilnosti, ki so bile ugotovljene pri

načrtnem spremljanju zavezanca tudi odpravljene. S tem bo zagotovljeno zakonito delovanje vzgojno-izobraževalnih zavodov. Peti odstavek določa, da se v tistih primerih, ko so v postopku načrtnega spremljanja zavezanca ugotovljene nepravilnosti in te ne bodo tudi odpravljane, zoper zavezanca, po zaključenem postopku načrtnega spremljanja, uvede še inšpekcijski nadzor. V tem pa se zavezancu lahko in tudi mora izreči potrebne ukrepe po tem ali drugem zakonu, vse z namenom, da se odpravijo kršitve in se zagotovi zakonito delovanje zavezancev.

Ne glede na ureditev v petem odstavku, je potrebno zagotoviti, da se za nekatere vrste ugotovljenih kršitev v postopku načrtnega spremljanja zavezanca, postopek inšpekcijskega nadzora uvede takoj, ko so kršitve ugotovljene in ne šele ob koncu postopka načrtnega spremljanja. To velja za kršitve v zadevah, ki se obravnavajo prednostno oziroma predstavljajo prednostna področja nadzora v skladu z letnim programom dela inšpektorata (zlasti področje obravnave vseh vrst nasilja, postopki imenovanja ravnatelja in oblikovanja sveta zavoda, obravnava zaključnih ali končnih ocen, ki bi lahko vplivale na ne-napredovanje učencev ali dijakov v višji razred/letnik oziroma na zaključek šolanja). To pa pomeni, da bi lahko pri istem zavezancu hkrati potekala tako postopek načrtnega spremljanja, kakor tudi postopek inšpekcijskega nadzora. O tem ali bo oba postopka vodil isti inšpektor ali ne, odloča glavni inšpektor v okviru organizacije dela.

Zakon tudi določa, da se postopek inšpekcijskega nadzora zavezancu lahko napove ali ne. Odločitev je prepuščena diskreciji posameznega inšpektorja, ki bo zadevo obravnaval.

K 19. členu:

Določba, ki ureja sodelovanje izvedencev v inšpekcijskem nadzoru, ni nova. Izvedenca se vključi v postopke, ko je to potrebno za presojo kakšnega pomembnega dejstva za rešitev vprašanja ali zadeve v zvezi z inšpekcijskim nadzorom, in je za to presojo potrebno strokovno znanje, s katerim inšpektor ne razpolaga.
Izvedenca določi inšpektor, ki vodi inšpekcijski nadzor. Inšpektor določi tudi, katere konkretne naloge oziroma katera dejstva naj izvedenec presoja ali ugotavlja.
Posamezna izvedenska dela in izvedeniško mnenje opravljajo Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje, Andragoški center Republike Slovenije ali Državni izpitni center oziroma drugi za to usposobljeni javni zavodi.
Pri opravljanju nalog ima izvedenec enaka pooblastila kot inšpektor v skladu z 15. členom tega zakona in zakona o inšpekcijskem nadzoru. Pomembno je poudariti, da izvedenec ne ugotavlja in se ne opredeljuje o tem, ali so bile z ravnanjem, ki ga presoja, kršene določbe predpisov. To je naloga inšpektorja, izvedenec zgolj ugotavlja in presoja posamezna strokovna dejstva. Zakon tudi ureja pravico zavezanca, da se do izvedenskega mnenja opredeli. Če se v postavljenem roku ne opredeli, velja domneva, da se z mnenjem izvedenca strinja oziroma da nanj nima pripomb.

K 20. členu:

V specialnem zakonu se ne urejajo vsi elementi zapisnika, saj velja, da se glede vsebine in pisanja zapisnika smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek.
Če se v okviru inšpekcijskega nadzora ugotovijo tudi znaki prekrška, se inšpektor lahko odloči, da že na zapisnik o inšpekcijskem nadzoru zapiše tudi vse potrebne podatke v skladu z Zakonom o prekrških za poznejše vodenje prekrškovnega postopka. Lahko jih pridobi tudi pozneje, ko bo začel prekrškovni postopek. Za katere podatke gre, je določeno v drugem odstavku 20. čelna.

Na zapisnik je dovoljeno izreči tudi ukrep pisnega opozorila v skladu z 27. členom zakona in predloge v skladu s 28. členom zakona.

Ker zakon v 18. členu omogoča izvedbo inšpekcijskega nadzora tudi le na podlagi dokumentacije brez pregleda pri zavezancu, kar pomeni brez navzočnosti zavezanca ali od njega pooblaščene osebe, se uvaja oblika informativnega zapisnika, ki odstopa od zapisnika po določbah zakona o splošnem upravnem postopku. V skladu z načelom ekonomičnosti postopka se v primerih, ko je na podlagi prejete dokumentacije mogoče ugotoviti vsa pomembna dejstva za odločanje v zadevi, pripravi informativni zapisnik, v katerem se poleg ugotovljenih kršitev napovedo tudi morebitni ukrepi. Za zagotovitev pravice do zaslišanja in pravice do izjave stranke (zavezanca) v postopku se zavezancu posreduje informativni zapisnik v katerem so navedene ugotovljene kršitve in napovedani morebitni ukrepi, s čimer se mu zagotovi možnost, da se izjasni o vseh ugotovitvah in napovedanih morebitnih ukrepih. Na podlagi vsega navedenega inšpektor odloči o zadevi (postopek ustavi s sklepom ali izda ustrezne ukrepe – pisno opozorilo s posebnim dopisom ali izda odločbo). V kolikor v nadzoru, ki je izveden le na podlagi dokumentacije niso bile ugotovljene kršitve, se informativnega zapisnika ne pošilja zavezancu v izjasnitev, ampak se postopek ustavi na zapisnik.

Tudi v primerih iz petega odstavka 18. člena tega zakona, se nadzor lahko uvede na podlagi dokumentacije pridobljene v postopku načrtnega spremljanja zavezanca. V tem primeru inšpektor izda informativni zapisnik z napovedjo ukrepov, do katerega se zavezance lahko opredeli. Če bodo v nadzoru izdani ukrepi pisnega opozorila, bodo na podlagi 27. člena tega zakona, podani z dopisom.

Zapisnik o inšpekcijskem nadzoru se vroča le zavezancu.

K 21. členu:

Peto poglavje zakona celostno ureja inšpekcijske ukrepe, ki se lahko izrekajo v postopku inšpekcijskega nadzora v skladu s tem zakonom.

V 21. členu so našteti upravni ukrepi, ki se lahko izrečejo z ureditveno ali prepovedno odločbo. V ZSOlI-2 so preneseni skoraj vsi ukrepi iz ZSOlI-1 z nekaj spremembami oziroma dopolnitvami (tč. 3, 21 v drugem odstavku in tč. 1, 8, 9 v tretjem odstavku), nekaj je tudi novih ukrepov (tč. 4 in 19 v drugem odstavku), dva ukrepa iz ZSOlI-1 sta bila črtana. Dosedanji ukrep začasne prepovedi opravljanja dela posamezniku, ki je bil urejen v četrtem odstavku 20. člena, je v tem zakonu prenesen pod tč. 10 v tretji odstavek 21. člena.

Zakon določa enaindvajset upravnih ukrepov in deset prepovednih ukrepov. Za nekatere izmed ukrepov iz 21. člena zakon v nadaljnjih členih (22. in 23. člen) podrobneje ureja, v katerih primerih kršitev in pod katerimi pogoji se izreka konkretni upravni ali prepovedni ukrep.

Ukrep z odločbo lahko inšpektor izreče po specialnem zakonu in po drugih materialnih zakonih, ki so v nadzorstveni pristojnosti šolske inšpekcije ter izrecno določajo upravne ali prepovedne ukrepe na področju vzgoje in izobraževanja ali varstva predšolskih otrok. Lahko pa se izrečejo tudi ukrepi po splošnem zakonu o inšpekcijskem nadzoru.

Kot je bilo pojasnjeno že k 2. členu tega zakona, se pri posameznih točkah uporablja poenoten pojem *"predpisi s področja vzgoje in izobraževanja",* s katerim so zaobjeti vsi splošni pravni akti, ki veljajo na področju vzgoje in izobraževanja za vse udeležence. Zgolj v primeru ukrepa iz 9.

točke drugega odstavka 21. člena je treba pri ugotavljanju kršitev upoštevati tudi *»posamične pravne akte«*, ki urejajo pravice konkretnih posameznikov (odločbe o usmeritvi, sodbe).

Zoper odločbo inšpektorja je dovoljena uporaba pravnih sredstev, kar je urejeno v 25. členu tega zakona.

K 22. členu:

Nov ZSOlI-2 odpravlja ukrep razveljavitve posamezne ocene, pridobljene med šolskim letom, ki ga je urejal 21. člen ZSOlI-1. To pomeni, da bo inšpektorat morebitne nepravilnosti povezane s posamezno oceno, pridobljeno med šolskim letom ugotavljal šele v nadzoru, ki ga bo izvedel po pridobitvi zaključne ali končne ocene.

Prenovljena določba 22. člena tako določa pogoje kdaj se sploh izvede nadzor v zvezi z ugotavljanjem morebitnih kršitev, ki se nanašajo na končno ali zaključno oceno ter pogoje pod katerimi se lahko izreče ukrep razveljavitve končne ali zaključne ocene. Pred uvedbo nadzora je potrebno ugotoviti, ali je bil na zaključno ali končno oceno vložen ugovor v šoli, ali gre za negativno končno ali zaključno oceno, ki vpliva na nenapredovanje učenca oz. dijaka v višji razred oz. letnik ali na nedokončanje izobraževanja. Nadalje se kot pogoj za razveljavitev končne ali zaključne ocene in z njo povezane posamezne ocene, upoštevajo zgolj kršitve, ki so taksativno naštete v prvem odstavku prenovljenega 22. člena, in se nanašajo na: načine ocenjevanja znanja, kriterije ali merila ocenjevanja znanja, ocenjevane cilje in standarde znanja, obvezno ponovitev ocenjevanja pisnih izdelkov, upoštevanje prilagoditev pri ocenjevanju znanja za udeležence vzgoje in izobraževanja s posebnimi potrebami ali s statusi, roki za pisno ocenjevanje znanja. Ugotovljena kršitev pa je vplivala na oblikovanje zaključne ali končne ocene. Zaključne ali končne ocene razveljavlja inšpektor z izdajo odločbe. Če je potrebno razveljaviti tudi posamezno oceno, pridobljeno med šolskim letom, ki je vplivala na razveljavljeno zaključno ali končno oceno, se tudi ta posamezna ocena razveljavi z isto odločbo.

Če inšpektor razveljavitvi zaključno ali končno ocene, odredi tudi njihovo vnovično določanje. Novo zaključno ali končno oceno določi komisija, ki je v skladu z Zakonom o osnovni šoli, Zakonom o gimnazijah ter Zakonom o poklicnem in strokovnem izobraževanju, pristojna odločati o ugovoru ali pritožbi na zaključno ali končno oceno (v nadaljevanju: komisija). Če inšpektor poleg zaključne ali končne ocene razveljavi tudi posamezno oceno, pridobljeno med šolskim letom, lahko odredi vnovično ocenjevanje znanja v delu, v katerem je bila ocena razveljavljena. Vnovično ocenjevanje izvede komisija. Komisija izvede vnovično določanje posamezne ocene na podlagi dokumentacije ali izvede ponovno ocenjevanje znanja ter določi zaključno ali končno oceno. Komisija je svoje delo dolžna opraviti v roku, ki ji ga določi inšpektor z odločbo.

Za morebitne druge kršitve, ki bi jih inšpektor ugotovil v zvezi s predpisi, ki urejajo ocenjevanje znanja, lahko ukrepa v skladu z ureditvenimi ukrepi iz drugega odstavka 21. člena tega zakona in poda predloge po 28. členu tega zakona.

K 23. členu:

Ukrep začasne prepovedi opravljanja dela se z novelo ZSOlI ne spreminja in ostaja enak kot je bil urejen v ZSOlI-1.

Inšpektor ukrepa v skladu s 23. členom zakona, če je v nadzoru ugotovljeno, da je ravnatelj oziroma direktor ali svet zavoda (če je storilec ravnatelj) opustil svoje dolžno ravnanje po drugem, četrtem ali petem odstavku 107.a člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (v nadaljevanju: ZOFVI). Dolžna ravnanja delodajalca, ki ve, da je njegov zaposleni pravnomočno obsojen za kazniva dejanja iz prvega odstavka 107.a člena ZOFVi (naklepna kazniva dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, na nepogojno kazen zapora v trajanju več kot šest mesecev in za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost) ali, da je zoper zaposlenega uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost, obsegajo: sprejetje ukrepov za zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja v skladu z zakonom (in tudi podzakonskimi ter internimi akti– npr. Hišni red, Pravila šolskega reda, šolska pravila), sprejetje in izdajo ugotovitvenega sklepa o prenehanju pogodbe o zaposlitvi zaposlenemu, ki je pravnomočno obsojen in uvedba postopka izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi zaposlenega, zoper katerega je uveden kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost. Delodajalec lahko na podlagi obvestila policije ugotavlja morebitne kršitve pogodbenih in drugih obveznosti iz delovnega razmerja ter zaposlenemu, če so za to izpolnjeni pogoji kot jih določa zakon, ki ureja delovna razmerja, izredno odpove pogodbo o zaposlitvi, v postopku odpovedi pa odredi tudi prepoved opravljanja dela. Primeri ravnanj zaposlenega, ki jih določa drugi odstavek 23. člena tega zakona, predstavljajo hujše kršitve delovnih obveznosti, storjene z naklepom ali z hujše malomarnosti ter tudi z znaki kaznivega dejanja za kar je dovoljeno začeti postopek izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Ker gre za ravnanja, ki neposredno ogrožajo življenja in zdravje udeležencev vzgoje in izobraževanja ter varnost šolskega okolja, je nujno, da če odgovorna oseba zavezanca (delodajalec) opusti svoje dolžno ravnanje in zoper tako osebo ne ukrepa, da za zavarovanje šolskega okolja in udeležencev vzgoje in izobraževanja, to stori inšpektor.

V drugem odstavku člena so našteti primeri, ko inšpektor z odločbo začasno prepove opravljanja dela. In sicer, če je neposredno na nadzoru ugotovljeno, da je oseba pod vplivom nedovoljenih substanc, če je v nadzoru ugotovljeno, da obstaja sum fizičnega nasilja nad udeleženci izobraževanja, in če je v nadzoru ugotovljeno, da obstaja sum, da je oseba napeljevala k spolni zlorabi oziroma spolno zlorablja udeležence vzgoje in izobraževanja oziroma da je storila druga nedovoljena ravnanja zoper spolno nedotakljivost.

Zakon v tretjem odstavku določa čas trajanja ukrepa. Praviloma ukrep traja, dokler trajajo razlogi, ki terjajo, da se delavca odstrani z dela. Ravnanja osebe, ki ji je začasno prepovedano opravljati delo, presoja delodajalec v skladu z delovnopravno zakonodajo. Kar pomeni, da zoper osebo lahko vodi disciplinski postopek ali postopek redne ali izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Smiselno je, da se prepoved opravljanja dela veže na čas, ko ti postopki tečejo. Ko je ukrep začasne prepovedi opravljanja dela izrečen zaradi suma fizičnega nasilja ali spolne zlorabe udeležencev vzgoje in izobraževanja oziroma storitve drugih nedovoljenih ravnanj zoper spolno nedotakljivost, se opravljanje dela lahko prepove do pravnomočno zaključenega kazenskega postopka.

Prepovedno odločbo po 23. členu se lahko izreče tudi ustno, če je to nujno za zagotovitev varnosti udeležencev vzgoje in izobraževanja. V teh primerih mora inšpektor izdati tudi pisno odločbo v petih delovnih dneh od izreka ukrepa prepovedi opravljanja dela.

Delovnopravna zakonodaja ureja višino nadomestila plače, ki ga je upravičena prejemati oseba, kateri je začasno prepovedano opravljati delo. Zaradi celostne ureditve instituta prepovedi v tem zakonu, se istovrstna določba vnaša tudi v ta zakon.

K 24. členu:

Določba o vročanju odločbe določno izpostavlja, da se odločba vroči zavezancu oziroma odgovorni osebi zavezanca, delavcu, ki mu je bil izrečen ukrep prepovedi opravljanja dela v skladu s 23. členom tega zakona, in tudi varuhom predšolskih otrok na domu, ki so posebna kategorija zavezancev.

K 25 . členu:

Zoper odločbo inšpektorja je dovoljena uporaba pravnih sredstev. Zakon v tem členu ureja pritožbo zoper odločbo inšpektorja. Rok za pritožbo je 8 dni in se razlikuje od roka, določenega z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek. O pritožbi odloča ministrstvo, pristojno za vzgojo in izobraževanje.

Člen ureja tudi nesuspenzivnost pravnega sredstva pritožbe, kot jo sicer pozna že 30. člen splošnega zakon o inšpekcijskem nadzoru. Ureditev, ki v upravnih postopkih odstopa od splošnega pravila zadržanja učinkovanja odločbe, če je vložena pritožba zoper odločbo, smiselno dopolnjuje člen, ki je samostojno vnesen v specialni zakon. Ocenjujemo tudi, da omogoča boljše informiranja zavezancev o učinkovanju pravnega sredstva pritožbe zoper odločbo inšpektorja.

Zoper dokončno odločbo inšpektorja, to je takrat, ko je postopek odločanja o zadevi končan na vseh možnih stopnjah odločanja (tudi na drugi stopnji), je dovoljen tudi upravni spor, v skladu z zakonom, ki ureja upravni spor.

K 26. členu:

Določba ureja dolžnost zavezanca poročati inšpektorju o izvršitvi odločbe ter možnost in pogoje za podaljšanje roka, v katerem je zavezanec dolžan izvršiti odločbo. Možnost predlagati podaljšanje roka za izvršitev odločbe lahko zavezanec uporabi še preden se je prvotno postavljeni rok za izvršitev vsebine odločbe iztekel in ne po njegovem izteku. Poleg tega pa mora inšpektorju pojasniti zaradi katerih upravičenih razlogov, ki jih mora tudi konkretizirati, utemeljeno pričakuje, da odločbe in s tem odpravo ugotovljenih kršitev, ne bo mogel odpraviti oziroma izvršiti, v prvotno postavljenem roku. Možnost podaljšanja roka za izvršitev odločbe lahko zavezanec uveljavlja le enkrat v posameznem inšpekcijskem nadzoru.

K 27. členu:

V 27. členu je urejen ukrep pisnega opozorila. Pisno opozorilo na zapisnik je najpogosteje izrečen ukrep v inšpekcijskih nadzorih šolske inšpekcije. In čeprav ga ureja tudi zakon, ki ureja inšpekcijski nadzor, se je že leta 2025 pri sprejetju ZSOlI-1 zdelo smiselno, da se ukrep celostno uredi v specialnem zakonu.

Inšpektor se bo za ukrep pisnega opozorila odločil, če bo presodil, da je glede na pomen dejanja ali opustitve, ki predstavlja nepravilnost ali pomanjkljivost, pisno opozorilo zadosten ukrep. Inšpektor s pisnim opozorilom zavezanca opozori na nepravilnosti in mu naloži, da nepravilnost ali pomanjkljivost odpravi, ter določi rok za odpravo nepravilnosti in dokazila, s katerimi izkaže odpravo nepravilnosti oziroma izvršitev pisnega opozorila. Če inšpektor opravlja inšpekcijski nadzor pri zavezancu, poda pisno opozorilo na zapisnik o inšpekcijskem nadzoru. Če se nadzor opravlja zgolj na podlagi dokumentacije v skladu s četrtim ali petim odstavkom 18. člena tega zakona, se morebitni ukrep pisnega opozorila poda z dopisom.

Opozorilo zavezuje zavezanca, da nepravilnost odpravi, sicer sledijo strožji ukrepi (izdaja odločbe). Z izrekom pisnega opozorila inšpekcijski nadzor ni končan. Sledi kontrolni pregled po izteku roka za odpravo nepravilnosti, ko inšpektor preveri, ali je bila nepravilnost dejansko tudi

odpravljena in pisno opozorilo izvršeno. Odvisno od ugotovitev kontrolnega pregleda se postopek lahko ustavi (s sklepom) ali pa se izda odločba, s katero se zavezanca prisili k odpravi ugotovljene nepravilnosti in pomanjkljivosti.
Ne glede na splošno pravilo uporabe milejšega ukrepa, člen v drugem odstavku izrecno določa, kdaj so ugotovljene kršitve take narave, da ukrepa pisnega opozorila ni dovoljeno uporabiti. Gre predvsem za primere težjih kršitev veljavnih predpisov s področja vzgoje in izobraževanja. To pomeni, da se v primeru tovrstnih kršitev izreče ukrep z odločbo, ki zavezanca prisili v odpravo kršitev ali da z njimi preneha. Pisnega opozorila tako ni dovoljeno uporabiti kot ukrepa v vseh primerih izrekanja prepovedne odločbe v skladu s tretjim odstavkom 21. člena tega zakona in v primerih kršitev predpisov s področja ocenjevanja znanja, za katere se lahko po 22. členu tega zakona izreče ukrep razveljavitve končne ali zaključne ocene.

Zoper pisno opozorilo zakon ne predvideva pravnega sredstva. Zavezanec se tako ne more pritožiti na pisno opozorilo, to lahko v skladu z 25. členom tega zakona stori šele, če mu je izdan ukrep z odločbo.

K 28. členu:

Inšpektor zavezancu ali drugim organom, ki so pristojni za odločanje ali sprejemanje ukrepov v posameznih zadevah lahko podaja predloge. Inšpektor podaja predloge v okviru inšpekcijskega nadzora.

Inšpektor v skladu s tem členom podaja dve vrsti predlogov: predloge za odpravo, preprečitev nepravilnosti ali za vzpostavitev zakonitega delovanja zavezanca ter predloge, ki lahko po oceni inšpektorja pripomorejo k večji skladnosti organizacije in izvajanja dejavnosti vzgoje in izobraževanja s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja. Prvo skupino predlogov, po prvem odstavku 28. člena tega zakona, inšpektor dolžan podati, če so bile v inšpekcijskem nadzoru ugotovljene kršitve, za katere bodo izrečeni ukrepi po 21. ali 27. členu tega zakona, in je tudi podaja predlogov od točke 1 do 6 potrebna za odpravo ali preprečitev nepravilnosti oziroma za vzpostavitev zakonitega delovanja zavezanca. Drugo skupino predlogov, po drugem odstavku 28. člena tega zakona, inšpektor lahko poda tudi, če v okviru svojega nadzora ni ugotovil kršitev ali nepravilnosti.

Če je postopek inšpekcijskega nadzora voden pri zavezancu, se predloge poda na zapisnik (v skladu s prvim odstavkom 20. člena). Če pa se postopek vodi le na podlagi dokumentacije (če je nadzor izveden v skladu s četrtim odstavkom 18. člena), pri kateri se piše informativni zapisnik, se morebitne predloge po izjasnitvi zavezanca na informativni zapisnik poda z dopisom zavezancu ali drugemu organu zapisnik (v skladu s tretjim odstavkom 20. člena). Če se predloge podaja drugim organom, ki so pristojni za odločanje ali sprejemanje ukrepov v posameznih zadevah, se jih tudi seznani z ugotovitvami inšpekcijskega nadzora in jih pozove, da se do predloga opredelijo.

K 29. členu:

Določba ureja seznanjanje različnih deležnikov o vsebini inšpekcijskega nadzora. Člen v 2. do 5. odstavku ureja, koga se seznanja, v katerih primerih in s čim se jih seznanja.

Zakon tako določa, da se ministrstvo kot sistemskega upravljalca dejavnosti vzgoje in izobraževanja, seznanja z ukrepi, ko je zavezancu izrečen ukrep prepovedi izvajanja dejavnosti v

skladu z zakonom o inšpekcijskem nadzoru ali predmetnim zakonom, če zavezanec zavrača in ne želi izvršiti dokončne odločbe inšpektorja ter s tem odpraviti ugotovljene kršitve oziroma nadaljuje z izvajanjem dejanj, ki so nezakonita. In v vseh zadevah v zvezi s katerimi ministrstvo zaprosi za informacije glede ugotovitev v inšpekcijskem nadzoru, ugotovljenih kršitev in izrečenih ukrepov za odpravo nepravilnosti.

Šolska inšpekcija mora seznanjati tudi ustanovitelja javnega zavoda, če je ta odgovoren za odpravo v inšpekcijskem nadzoru ugotovljene kršitve ali če mora zavezancu zagotavljati tehnična ali finančna sredstva, s katerimi bo lahko odpravil ugotovljene kršitve (npr. v vrtcih). Tudi ustanovitelja, ki ni ministrstvo, se seznani s tem, da je bilo zavezancu prepovedano opravljanje dejavnosti (v delu ali v celoti) v skladu z zakonom o inšpekcijskem nadzoru. Druge pristojne organe se seznani, če je odprava ugotovljenih nepravilnosti v pristojnosti tega organa.

Če so bile v inšpekcijskem nadzoru ugotovljene kršitve, ki posegajo v pravice ali pravne koristi udeležencev vzgoje in izobraževanja, inšpektor primeroma lahko presodi, da se z ugotovitvami v inšpekcijskem nadzoru, seznani tudi udeležence vzgoje in izobraževanja ali njihove zakonite zastopnike. Udeležencev ne seznanja inšpektor neposredno, seznanitev izvede zavezancu, na način in v roku, ki ga določi inšpektor.

Člen ne vsebuje več posebne določbe o seznanjanju pobudnikov, saj je to urejeno že z zakonom, ki ureja inšpekcijski nadzor.

K 30. členu:

V šestem poglavju so urejene kazenske določbe. Določba je z nekaj popravki enaka določbi iz ZSOlI-1.

Določba vsebuje dve vrsti kazenskih sankcij. Prva se nanaša na določena ravnanja ali opustitve zavezanca ali drugih oseb, ki bi ovirale delo inšpektorjev pri izvajanju načrtnega spremljanja zavezanca ali v postopku inšpekcijskega nadzora. Druga pa na opustitev dolžnega ravnanja, ki je bil zavezancu določen z odločbo (neizvršitev odločbe).

K 31. členu:

K členu o kazenskih določbah, ki ureja prekrške ter predpisuje globe zanje v razponu, je bilo potrebno dodati še člen, ki ureja določitev konkretne višine globe za prekršek. Ker je v 30. členu globa za prekrške predpisana v razponu, se s tem členom določa, da se v hitrem postopku lahko izreče globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisanega v 30. členu tega zakona.

K 32. členu:

Določbe v sedmem poglavju urejajo prehodno obdobje, v katerem je potrebno urediti določene vsebine, kot so začetek veljave in uporabe novega zakona, dokončanje inšpekcijskih postopkov začetih po sedaj veljavnem zakonu, sprejem podzakonskih aktov in prehodno obdobje, ko se še ne uporabljajo določbe novega zakona, ki urejajo načrtno spremljanje zavezancev.

Določba 32. člena ureja način dokončanja inšpekcijskih postopkov, ki jih je šolska inšpekcija začela pred uveljavitvijo tega zakona in oblikovanje ter sprejetje letnega poročila o delu

inšpektorata v letu 2026. Določeno je, da se letno poročilo o delu šolske inšpekcije v letu 2026, kakor tudi vsi inšpekcijski postopki, vodijo in zaključijo ter v njih izrekajo ukrepi po doslej veljavnem Zakonu o šolski inšpekciji (Uradni list RS, št. 57/25).

K 33. členu:

Zaradi sprememb delovnega področja Inšpektorata Republike Slovenije za šolstvo, ki ga urejata prvi in drugi odstavek 2. člena tega zakona, je potrebno ustrezno spremeniti določbo podzakonskega akta, ki ravno tako določa delovno področje Inšpektorata Republike Slovenije za šolstvo, kot organa v sestavi Ministrstva za izobraževanje, znanost in mladino. Spremeniti je potrebno določbo 2. točke v drugem odstavku 8. člena Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. Uradni list RS, št. 1082/26), in sicer tako, da se ta po novem glasi: *»opravlja načrtno spremljanje zavezanca, s katerim pri zavezancu preverja in celostno spremlja skladnost organizacije in izvajanja dejavnosti vzgoje in izobraževanja s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja«*

K 34. členu:

Člen določa prenehanje veljavnosti dosedanjega Zakonu o šolski inšpekciji (Uradni list RS, št. 57/25) in podaljšanje njegove uporabe do začetka uporabe novega zakona, kar je določeno s 35. členom. Dosedanji zakon tako preneha veljati z dnem uveljavitve novega zakona, to je petnajsti dan po objavi novega zakona v Uradnem listu Republike Slovenije.

K 35. členu:

Člen določa začetek veljave in uporabe novega zakona o šolski inšpekciji. Zakon prične veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne s 1. januarjem 2027. Določbe III. poglavja novega zakona, ki se nanašajo na načrtno spremljanje zavezancev, se pričnejo uporabljati šele s 1. junijem 2027.